

ВІДКРИТА ПОЛІЦІЯ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ВИКЛИКИ

Звіт за результатами проекту

«Сприяння вдосконаленню ефективності забезпечення права на доступ до публічної інформації щодо діяльності органів внутрішніх справ України у взаємодії з Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини», що здійснювався протягом березня 2015 - червня 2016 року в рамках Всеукраїнської програми Асоціації УМДПЛ «Відкритість правоохоронної системи» та за підтримки Програми Розвитку ООН в Україні

Над звітом працювали:
Уляна Шадська
Тетяна Гончарук
Іван Юрчик

Відкрита і прозора правоохоронна система – прогресивна та успішна країна!

Асоціація
УМДПЛ
UMDPL
Association

Права людини

Публікацію підготовлено в рамках проекту «Демократизація, права людини і розвиток громадянського суспільства», який виконується Програмою розвитку ООН в Україні та фінансується Міністерством закордонних справ Данії протягом 2013-2016рр.

Погляди та висновки, висловлені у цій публікації, належать авторам та упорядникам цього видання і не обов'язково відображають погляди Міністерства закордонних справ Данії, Програми розвитку Організації Об'єднаних Націй чи інших агенцій ООН.

Зміст

Розділ 1. Право на інформацію: короткий огляд законодавства.....	11
1.1. Основні положення, які визначають міжнародні стандарти права на доступ до інформації.....	11
1.2. Національні законодавчі гарантії права людини на інформацію.....	12
1.3. Свобода вираження поглядів. Практика Європейського суду з прав людини.....	13
Розділ 2. Громадський контроль забезпечення права на доступ до публічної інформації.....	21
2.1. Навчальні семінари для громадських активістів.....	21
2.2. Всеукраїнська моніторингова кампанія.....	23
2.3. Моніторингові візити до територіальних підрозділів Національної поліції України.....	25
2.4. Перша школа для працівників правоохоронних органів «Відкрита поліція».....	26
2.5. Висновки та рекомендації	29
Розділ 3. Забезпечення прозорого процесу прийняття рішень у діяльності Національної поліції України.....	41
3.1. Прозорість процесу розробки рішень.....	43
3.1.1. Етапи забезпечення прозорості.....	43
3.1.2. Оголошення про ініціювання розробки рішення.....	43
3.1.3. Доступ до проектів рішень.....	44
3.1.4. Консультування з зацікавленими сторонами.....	44
3.1.5. Прийом та розгляд рекомендацій.....	45
3.1.6. Оголошення про відкликання проекту рішення з процесу розробки.....	46

3.2. Прозорість процесу прийняття рішень.....	46
3.2.1. Участь у публічних засіданнях.....	46
3.2.2. Прийняття рішень у терміновому порядку.....	46
3.2.3. Інформування громадськості про прийняті рішення.....	47
3.2.4. Звіти про прозорість процесу прийняття рішень.....	47
3.2.5. Засоби вивчення громадської думки.....	47
Розділ 4. Стратегія «Відкрита поліція»: беремо курс на відкритість.....	51
4.1. Стратегія «Відкрита поліція».....	51
4.2. Онлайн комунікація: як британська поліція взаємодіє з громадою онлайн?.....	53
Післямова.....	59

Уляна Шадська

Керівник програми

«Відкритість правоохоронної системи»

Загальна ідея про необхідність у будь-якому демоکратичному суспільстві законодавчого закріплення права людини на інформацію у світі існує вже кілька століть. Проте становлення й розвиток демократії у кожній державі відбувається з огляду на її історію, національні традиції, культуру тощо.

Право кожного на інформацію закріплене в статті 34 Конституції України, де проголошено: «Кожному гарантується право на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань. Кожен має право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб – на свій вибір».

У 2011 році було прийнято Закон України «Про доступ до публічної інформації» (далі - Закон), який став консолідаційним законодавчим актом, який, без сумніву, внес значні корективи в український інформаційний простір.

Ідея цього Закону полягає у вирішенні проблем удоскonalення інформаційної відкритості української влади і, тим самим, стало своєрідним відкриттям фронту боротьби за прозорість, підзвітність та повагу чиновників до права суспільства знати, що відбувається в державному управлінні.

Важливим і навіть революційним компонентом Закону є принцип вільного доступу до всіх офіційних документів, що перебувають у розпорядників інформації, визначених Законом. Також встановлено, що будь-який документ, що перебуває в розпорядженні державного або місцевого органу влади, є суспільним надбанням і повинен бути наданий громадськості на першу вимогу. Піддію цього принципу підпадає не тільки інформація, створена вданій установі, але й та, що отримана ззовні. Кожен має право прийти до розпорядника публічної інформації із проханням надати йому необхідні документи (інформацію) та зробити їх копії. При цьому запитувати, навіщо знадобився заявнику цей документ, чиновники не мають права.

Здійснення цих прав може бути обмежене законом в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку з метою запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я населення, для

захисту репутації або прав інших людей, для запобігання розголошенню інформації, одержаної конфіденційно, або для підтримання авторитету і неупередженості правосуддя.

Можна сказати, що в основі вирішення всього комплексу питань відкритості влади повинен лежати законодавчо закріплений баланс інформаційних інтересів держави та суспільства. Для України, станом на сьогодні, пошук цього балансу – був, є і буде актуальним завданням.

Незважаючи на прогресивні новели в українському законодавстві, на жаль, на практиці поки що превалують інші тенденції, зумовлені прагненням держави закрити відкриту за режимом доступу інформацію.

Особливо подібний стан речей ще дуже важко подолати правоохранним органам, де головною філософією і по сьогодні є таємність. Тому серед основних завдань є запровадження комплексу заходів, які змінять культуру секретності на відкритість.

Так, відкрита і прозора діяльність правоохранних органів є одним з головних пріоритетів євроінтеграційних прагнень України. Стрімким є намір побудувати орієнтоване на інтереси людей, відкрите для всіх і спрямоване на розвиток інформаційне суспільство. Саме тому Асоціація українських моніторів дотримання прав людини в діяльності правоохранних органів в квітні 2015 року започаткувала всеукраїнську програму «Відкритість правоохранної системи», яка передбачає розробку комплексного підходу до підвищення рівня відкритості органів правопорядку та побудову нової системи взаємовідносин між правоохранцями і громадськістю.

Головне завдання громадянського суспільства – продовжити будівництво правової демократичної України. При цьому важливо не забувати, що всі повинні консолідувати свої зусилля. Згадаймо мудрий заповіт М. Ганді: «Якщо бажаєш, щоб світ змінився, – сам стань цією зміною».

Тетяна Гончарук

Експерт програми
«Відкритість правоохоронної системи»

Наразі Україна переживає час змін, поштовхом до яких стала Революція Гідності. Однією з найбільш «видимих» та гучних реформ нових сторінок української історії є реформа правоохоронної системи та, як наслідок, поява поліції, яка прийшла на зміну міліції. Прикметно, що це одна з небагатьох реформ, яка відбувається в нашій країні не у закритих кабінетах можновладців, а відкрито — за змінами «з вулиць» можуть спостерігати звичайні українці. Запорука успіху будь-яких реформ та впровадження змін на системному рівні, а найголовніше їх подальша дієвість, багато у чому залежить від зацікавленості у результаті та включеності громадськості. І тут неабияку роль відіграють небайдужі громадяни, активісти та інститути громадянського суспільства, які забезпечують функцію громадського контролю, а в окремих випадках — стають медіаторами найбільш актуальних змін.

Ми живемо в інформаційну епоху. Хочемо того чи ні, інформація досить стрімко перетворилася на нову, дорогу «валюту» сучасного світу. Недостатня її кількість призводить до зубожіння та занепаду суспільства. Надмірна — до міфологізації. Правоохоронна система, яка закриває інформацію від населення або надає її у викривленій формі, рано чи пізно перетворюється на гравця-невдаху, що здіймає бурю на «валютному ринку». Ось чому надзвичайно важливим аспектом реальних та успішних змін у правоохоронній системі є суттєві зміни у сфері дотримання саме інформаційних прав людини. Право кожної людини на інформацію має бути гарантоване державою та підтримане суспільством. Якщо для більшості європейських країн відкритість правоохоронної системи вже давно стала нормою сьогодення, то для України це новий феномен, який потребує часу на його освоєння та впровадження в повсякденне життя. І хоча наша країна робить лише перші кроки на шляху до реальної (а не тільки задекларованої) відкритості у сфері правоохоронних органів, українські фахівці вже не перший рік працюють над тим, щоб втілити в життя найпрогресивніші розробки та моделі побудови комунікаційної складової, яка б стимулювала правоохоронні органи до більшої відкритості та «інформаційної чутливості» у дотриманні права кожного українця на інформацію.

Головним завданням експертів, які виступили авторами цього звіту є спроба не лише окреслити та проаналізувати загальний стан правоохоронної системи у розрізі «відкритості та прозорості», що існує на сьогодні в Україні, але й дати чіткі орієнтири на майбутнє — куди рухатись правоохоронній системі далі, і найголовніше — як цей шлях пройти спокійно та виважено, не повторюючи помилки попередніх років. Досвід європейських країн багато в чому може стати в нагоді. Також такими орієнтирами є рекомендації щодо поліпшення ситуації в дотриманні інформаційних прав людини, надані фахівцями на основі моніторингових візитів, а також авторські розробки та пропозиції щодо зміни ситуації на краще («Стратегія «Відкрита поліція»), які читач також знайде у цьому звіті.

У відкритості в першу чергу має бути зацікавлена сама правоохоронна система, оскільки це один із шляхів відновити свою репутацію, сплюнծовану роками «інформаційної нечутливості та байдужості», та можливість поновити довіру населення і налагодити з ним ефективну співпрацю. А значить — Україна зможе отримати реальний шанс перетворитися на дійсно правову, демократичну країну, в якій права людини будуть однією з найбільших цінностей.

Пропонуємо Вам ознайомитись з міжнародним досвідом та українськими напрацюваннями у сфері дотримання правоохоронними органами інформаційних прав людини. Видання носить практичний характер, а отже допоможе зорієнтуватись в основних тенденціях, які простежуються в Україні в останні роки у сфері відкритості та прозорості правоохоронної системи, надасть об'єктивну інформацію у «цифрах» та «висновках». Читач також знайде тут рішення, рекомендації та креативні розробки авторів, що допоможуть поліпшити комунікацію між громадськістю та правоохоронцями у майбутньому.

Розділ 1

ПРАВО НА ІНФОРМАЦІЮ: КОРОТКИЙ ОГЛЯД ЗАКОНОДАВСТВА

1.1. Основні положення, які визначають міжнародні стандарти права на доступ до інформації.

У низці розвинених країн світу законодавство про відкритість з'явилося раніше, ніж в Україні, краще розроблено і успішно застосовується. Накопичено великий досвід його реалізації на практиці, який може використовувати і наша країна. Okрім того, ряд міжнародних угод спонукає Україну активізувати процес вдосконалення законодавства.

Основними документами, які визначають міжнародні стандарти права на доступ до інформації, сьогодні є:

- Європейська Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. Згідно з частиною 1 статті 10 Європейської Конвенції, «кожен має право на свободу вираження поглядів. Це право включає свободу дотримуватися своїх поглядів, одержувати і передавати інформацію та ідеї без втручання органів державної влади і незалежно від кордонів».
- Загальна декларація прав людини 1948 року закріплює «свободу шукати, одержувати і поширювати інформацію та ідеї будь-якими засобами і незалежно від державних кордонів». Стаття 19 Декларації гарантує не тільки право одержувати і поширювати інформацію, а й право «шукати» її.
- Міжнародний пакт про громадянські і політичні права (Міжнародний пакт ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР, № 2148-VIII від 19.10.1973).
- Конвенція про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля (Орхуська Конвенція, ратифікована Законом № 832-XIV від 06.07.1999).
- Конвенція «Про доступ до офіційних документів» (не ратифікована Україною).
- «Декларація про свободу комунікацій в Інтернет» Комітету міністрів Ради Європи.
- Декларація «Про свободу вираження поглядів та інформації» Комітету міністрів Ради Європи.
- Йоганесбурзькі принципи. Національна безпека, свобода висловлювань і доступ до інформації.
- Законодавство деяких країн ОБСЄ щодо доступу до інформації та захисту даних (сайт БДПЛ ОБСЄ).

- Висновки Венеціанської комісії з теми доступу до інформації та захисту даних (сайт БДІПЛ ОБСЄ англійською мовою).
- Рекомендація Комітету Міністрів Ради Європи № R (81) 19 «Про доступ до інформації, що перебуває у розпорядженні державних органів» (прийнята Комітетом Міністрів 25 листопада 1981 року на 340-й зустрічі заступників міністрів).
- Рекомендація Комітету Міністрів Ради Європи № R (2003) 13 щодо надання інформації через засоби масової інформації стосовно кримінального судочинства (прийнята Комітетом Міністрів 10 липня 2003 року на 848 засіданні заступників міністрів).
- Резолюція Парламентської асамблей Ради Європи № 1142 (1997) «Про парламенти й ЗМІ».

1.2. Національні законодавчі гарантії права людини на інформацію.

Основними документами, які визначають національні стандарти права на доступ до інформації в Україні, сьогодні є:

- Конституція України (витяг) Стаття 34. Кожному гарантується право на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань: «Кожен має право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб – на свій вибір. Здійснення цих прав може бути обмежене законом в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку з метою запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я населення, для захисту репутації або прав інших людей, для запобігання розголошенню інформації, одержаної конфіденційно, або для підтримання авторитету і неупередженості правосуддя»;
- Закон України «Про інформацію» (нова редакція);
- Закон України «Про доступ до публічної інформації»;
- Закон України № 1170 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України “Про інформацію” та Закону України “Про доступ до публічної інформації”»;
- Закон України «Про відкритість використання публічних коштів»;
- Закон України «Про доступ до судових рішень»;
- Закон України «Про державну таємницю»;
- Закон України «Про звернення громадян»;
- Закон України «Про відкритість використання публічних коштів»;
- Стаття 212-З Кодексу України «Про адміністративні правопорушення

- (порушення права на інформацію та права на звернення);
- Указ Президента України від 5 травня 2011 року № 547/2011 «Питання забезпечення органами виконавчої влади доступу до публічної інформації»;
 - Указ Президента України від 5 травня 2011 року № 548/2011 «Про першочергові заходи щодо забезпечення доступу до публічної інформації в допоміжних органах, створених Президентом України»;
 - Постанова Кабінету Міністрів України від 25 травня 2011 року № 583 «Питання виконання Закону України “Про доступ до публічної інформації” в Секретаріаті Кабінету Міністрів України, центральних та місцевих органах виконавчої влади»;
 - Постанова Кабінету Міністрів України від 4 січня 2002 року № 3 «Про Порядок оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади»;
 - Постанова Кабінету Міністрів України від 27 листопада 1998 року № 1893 «Про затвердження Інструкції про порядок обліку, зберігання і використання документів, справ, видань та інших матеріальних носіїв інформації, які містять службову інформацію»;
 - Постанова Кабінету Міністрів України від 21 листопада 2011 року № 1277 «Питання системи обліку публічної інформації».

1.3. Свобода вираження поглядів. Практика Європейського суду з прав людини.

Про права людини прийнято говорити як про універсальні загальнолюдські цінності, які за фактом народження належать і гарантується кожній людині в її взаєминах з державою. Європейська конвенція про захист прав людини та основоположних свобод не тільки проголосила основоположні права людини, а й створила особливі механізми їх захисту. Один з них – Європейський суд з прав людини.

Європейський суд з прав людини – міжнародний судовий орган, юрисдикція якого поширюється на всі держави-члени Ради Європи, що ратифікували Конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод. Місце розташування – Страсбург (Франція).

Примітка. Рада Європи (РЄ) – загальноєвропейська організація, яка була створена 5 травня 1949 року з метою «досягнення більшого єднання між її членами для збереження і втілення у життя ідеалів і принципів, які є їхнім спільним надбанням, сприяння їхньому економічному та соціальному прогресу». Основною статутною умовою для вступу країн до

Ради Європи є визнання державою-кандидатом принципу верховенства права, її зобов'язання забезпечити права та основоположні свободи людини всім особам, які перебувають під її юрисдикцією. Вступ країни до Ради Європи свідчить про її демократичний вибір, спрямованість на захист прав людини та зміцнення демократичних інститутів².

Україна є державою-членом Ради Європи. 17 липня 1997 року Верховна Рада України ратифікувала Європейську конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року. З цієї дати для України розпочався новий етап правового розвитку, зміст якого полягає у наближенні національної правової системи до європейських стандартів.

Згідно з частиною 1 статті 10 Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція): «Кожен має право на свободу вираження поглядів. Це право включає свободу дотримуватися своїх поглядів, одержувати і передавати інформацію та ідеї без втручання органів державної влади і незалежно від кордонів».

Право на свободу вираження поглядів включає такі складові:

- свободу дотримуватися своїх поглядів;
- свободу одержувати інформацію;
- свободу передавати інформацію та ідеї.

Формульовання статті передбачає, що йдеться про можливість реалізовувати ці свободи «без втручання органів державної влади і незалежно від кордонів».

Європейський суд з прав людини неодноразово розглядав справи, у яких заявники вказували на порушення органами влади статті 10 Конвенції. Втім, практика Суду у цих справах з роками змінювалася. **Вивчення постанов і рішень Європейського суду стає на сьогодні одним з найважливіших аспектів підготовки та перепідготовки тих осіб, які виконують функції держави.** Зауважимо, що Європейський суд з прав людини відносно нещодавно став рухатися у напрямку ширшого тлумачення поняття «свободи отримання інформації» і тим самим у напрямку визнання права на інформацію (див. *Рішення Європейського суду у справі Társaság a Szabadságjogokért* проти Угорщини). У контексті свободи преси Європейський суд багаторазово підкреслював, що не тільки ЗМІ можуть передавати інформацію та ідеї і представляють інтерес для суспільства, а й суспільство також має право отримувати їх. Відповідно – серйозні причини повинні наводитися для обґрунтування будь-яких заходів, що обмежують доступ громадськості до такої інформації. Тобто об'єднання громадянського суспільства, чиї функції схожі з

¹[Legislationonline.org](http://www.legislationonline.org/) <http://www.legislationonline.org/>

²Постійне представництво України при Раді Європи <http://coe.mfa.gov.ua/ua/page/open/id/819>

роллю преси, в рівній мірі отримують надійний захист статті 10 Конвенції. Влада не може створювати перешкоди і бар'єри щодо збору інформації з суспільно значущих питань.

Розглянемо справи, які відображають погляди Європейського суду на проблематику щодо реалізації основоположного права людини на свободу вираження поглядів в різних державах.

Рішення Європейського суду у справі Társaság a Szabadságjogokért проти Угорщини (CASE OF KENEDI vs. HUNGARY)

Більшість експертів вважають, що ця справа стала історичною і показовою подією, коли в Європейському суді з прав людини було винесено рішення на користь Угорського союзу громадянських свобод щодо скарги проти Уряду Угорщини. Справа стосувалася того, що члени організації хотіли отримати інформацію про скаргу, яку у 2004 році подав до Конституційного Суду Угорщини один угорський депутат щодо відповідності проекту про внесення змін до Кримінального кодексу Угорщини. Однак ні через ланку загальних судів, ні через Конституційний Суд Угорському союзу громадянських свобод отримати інформацію про скаргу не вдалося – їм було відмовлено у наданні такої інформації. Проте Європейський суд з прав людини Рішенням у справі Társaság a Szabadságjogokért проти Угорщини одноголосно визнав, що свобода вираження поглядів, яка передбачена статтею 10 Європейської конвенції з прав людини, включає в себе також право на отримання інформації від державних органів³.

Рішення Європейського суду у справі Халдіманн та інші проти Швейцарії (AFFAIRE HALDIMANN ET AUTRES vs. SUISSE)

Заявниками є четверо журналістів, які використовували приховану камеру, щоб розкрити справу про шахрайство. Вони видавали себе за потенційних клієнтів і знімали страхового агента, після чого показали це в ефірі. Пізніше журналістів засудили за вторгнення в приватне життя і призначали їм штраф. Рішення суду було оскаржено у Федеральному суді, зокрема, посилаючись на порушення свободи вираження поглядів, але оскаржене рішення залишилось у силі. Коли журналісти звернулися до Європейського суду, він встановив, що втручання в особисте життя в цьому випадку не є настільки кричущим, щоб кинути тінь на суспільний інтерес до діяльності страхової компанії. Він також зазначив, що застосування штрафу може привести до того, що журналісти будуть утримуватися від критики щодо фактів, які становлять суспільний інтерес⁴.

³CASE OF KENEDI vs. HUNGARY (Application no. 31475/05) [http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-92663#\["itemid":\["001-92663"\]\]](http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-92663#[)

⁴AFFAIRE HALDIMANN ET AUTRES vs. SUISSE (Requête no 21830/09)[http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/Pages/search.aspx#\["sort":"kpdateescending","documentcollectionid2":\["GRANDCHAMBER","CHAMBER"\],"violation":\["10"\],"itemid":\["001-152424"\]}\]](http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/Pages/search.aspx#[)

Рішення Європейського суду у справі Браун проти Польщі (CASE OF BRAUN vs. POLAND)

Грегор Міхал Браун (Grzegorz Michal Braun) – журналіст, режисер, історик. У 2007 році взяв участь у бесіді, організованій радіостанцією Polskie Radio Wrocław, під час якої він заявив, що професор Ж.М. був співробітником спецслужб у часи комуністичного режиму в Польщі. Натомість громадянин Ж.М. звернувся до суду з вимогою захистити його персональні дані, опубліковувати спростування і відшкодувати моральну шкоду у вигляді штрафу. Заявник опротестував рішення суду, але «вирок» залишився в силі. Європейський суд зазначає, що судовий процес проти дій заявителя є втручанням в його право на свободу вираження. Причини, на які посилаються внутрішньодержавні судові інстанції, не можуть вважатися Судом релевантними і достатніми для визнання пана Брауна винним⁵.

Рішення Європейського суду у справі Sîrbu and others проти Молдови (CASE OF SÎRBU AND OTHERS vs. MOLDOVA)

Заявники вчасно не отримали повідомлення про підвищення заробітної плати працівникам в інших міністерствах, оскільки відповідне рішення уряду мало статус таємного. Заявники, які працювали в Міністерстві внутрішніх справ, почали отримувати підвищені виплати на рік пізніше, ніж їхні колеги з інших відомств. Вони вказали, що через відсутність доступу до інформації вони не одержали вчасно належну їм зарплатню. Згідно з рішенням Суду, у цьому випадку свобода одержувати інформацію не може бути прирівняна до обов'язку держави оприлюднювати таємні документи. Це рішення 2004 року є показовим, оскільки, воно демонструє еволюцію демократичних принципів у сфері свободи інформації⁶.

Рішення Європейського суду у справі Youth Initiative for Human Rights проти Сербії (CASE OF YOUTH INITIATIVE FOR HUMAN RIGHTS vs. SERBIA)

У 2013 році Європейський суд з прав людини розглянув справу, де йшлося про відмову розвідувальної служби Сербії повідомити громадській організації дані про кількість людей щодо яких велось спостереження. Цікаво, що розвідувальна служба спершу повідомила, що інформація не може бути надана, оскільки це зашкодить державним інтересам. Однак за скарою громадської організації Інформаційний Комісар Сербії виніс рішення про надання цієї інформації. Після

⁵CASE OF BRAUN vs. POLAND (Application no. 30162/10)[⁶CASE OF SÎRBU AND OTHERS vs. MOLDOVA \(Applicationsnos. 73562/01, 73565/01, 73712/01, 73744/01, 73972/01 and 73973/01\)\[http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-61819#\\[\"itemid\":\"001-61819\"\\]\]\(http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-61819#\[\\)](http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/Pages /search.aspx?%22sort%22%22update%20Descending%22,%22documentcollectionid%22:[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22],%22violation%22,%2210%22,%22itemid%22:[%22001-147676%22]</p>
</div>
<div data-bbox=)

цього розвідувальна служба ще раз відмовила запитувачам, вказавши, що не володіє такими даними. Розглядаючи справу, Європейський суд назвав цю відповідь «непереконливою». Суд підкреслив, що «концепція “свободи отримувати інформацію” включає право доступу до інформації». «Коли неурядова організація займається справами громадського інтересу, як у випадку цього заявника, і має таку ж важливість, як ЗМІ» – ця теза також є важливою у цьому рішенні. Зауваживши, що стосовно заявника «було втручання у його право на свободу вираження» і що таке втручання суперечило національному законодавству Сербії, Суд визнав порушення статті 10 Конвенції⁷.

Рішення Європейського суду у справі Ерла Хліндоттір проти Ісландії (CASE OF ERLA HLYNSDOTTIR vs. ICELAND)

Журналістка газети «DV» Ерла Хліндоттір в 2007 році опублікувала статтю про кримінальну справу щодо пана Y і пані X, директорів реабілітаційного центру для осіб, які страждають наркотичною, алкогольною залежністю та залежністю від азартних ігор. Громадянин Y звинувачувався в сексуальному насильстві щодо пацієнток, а пані X – у співчасті. Стаття, опублікована в «DV», містила інтерв'ю та коментарі однієї із жертв подружньої пари, а також заяви свідків. У 2008 році пані X звернулася до суду, звинувативши журналістку в дифамації і наклепі. За даною справою Суд постановив, що вища за ієрархією судова інстанція не обґрунтувала своє рішення достатньою мірою для переконливого доказу того, що заявниця діяла зі злим умислом або іншим чином при висвітленні питання, що становлять суспільний інтерес. Отже, рішення Верховного Суду не було засновано на достатніх мотивах і не було сумірним заходом у відповідності до частини 2 статті 10 Конвенції⁸.

Рішення Європейського суду у справі Маріан Мачіежевскі против Польщі (CASE OF MARIAN MACIEJEWSKI vs. POLAND)

Маріан Мачіежевскі працював як журналіст у газеті «Gazeta Wyborcza-Gazeta Dolnośląski», де в листопаді 2000 року було опубліковано серію статей, що описують крадіжки мисливських трофеїв з офісу колишнього судового пристава громадянина X.Ж. Також журналіст критикував юстицію в країні, стверджуючи, що існує змова між прокурорами і суддями, які хочуть знищити X.Ж. На ім'я заявника в 2002 році був зареєстрований позов до суду зі звинуваченнями в наклепі. Пройшовши через усі етапи національного суду, журналіст звернувся до

⁷CASE OF YOUTH INITIATIVE FOR HUMAN RIGHTS vs. SERBIA (Application no. 48135/06) [http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-120955#\[\"itemid\":\"001-120955\"\]](http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-120955#[\)

⁸CASE OF ERLA HLYNSDOTTIR vs. ICELAND (No.2) (Application no. 54125/10) [http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/Pages/search.aspx#%22sort%22:\[%22kdate%20Descending%22\],%22documentcollectionid2%22:\[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22,%22violation%22:\[%2210%22\],%22itemid%22:\[%22001-147272%22\]\]](http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/Pages/search.aspx#%22sort%22:[%22kdate%20Descending%22],%22documentcollectionid2%22:[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22,%22violation%22:[%2210%22],%22itemid%22:[%22001-147272%22]])

Європейського суду, який зазначив, що національні суди не мали необхідних і достатніх підстав для вправданого втручання в судовому процесі. Європейський суд встановив диспропорції державного втручання і цілі⁹.

Рішення Європейського суду у справі Лаврік проти Румунії (CASE OF LAVRIC vs. ROMANIA)

13 лютого 2002 року щоденна газета «România libera» опублікувала дві статті, у яких прокурор Олена Лаврік була звинувачена у фальсифікації судового рішення, в результаті якого невинна людина потрапила за ґрати. Олена Лаврік звинуватила журналіста в наклепі, а перша інстанція наклала штраф розміром у 10 мільйонів лейв. Вища судова інстанція вважала журналіста невинуватим, ухваливши, що він виніс «оцінне судження» при здійсненні свого права на свободу вираження. Не погодившись із цим рішенням національного суду, пані Олена Лаврік подала скаргу до Європейського суду проти Румунії. **Суд постановив, що немає ніякого сумніву в тому, що в демократичному суспільстві особи мають право коментувати і критикувати судову систему та осіб, зaintягтих в ній.** Незважаючи на це, подібна критика не повинна виходити за певні рамки, тому що це в інтересах громадськості, що судді та судові інстанції користуються довірою у громадян¹⁰.

Рішення Європейського суду у справі Міка против Греції (AFFAIRE MIKA vs. GRÈCE)

Заявниця, колишній лідер опозиції, опублікувала в газеті статтю, що стосувалася низки державних чиновників, за що була засуджена за звинуваченням у поширенні наклепу в пресі. Заявниця подала скаргу про те, що її засудили радше за її думки, ніж за дії або факти. Суд дійшов висновку про порушення статті 10 Конвенції. Окрім того, Суд нагадав, що, відповідно до його практики, свобода вираження є однією з основ демократичного суспільства, однією з основних умов для її прогресу і розвитку. **Стаття 10 Конвенції охороняє не тільки ту «інформацію» та «ідеї», які благозвучні і нешкідливі, але також і ті, які ображають, шокують чи турбують. Такими є вимоги плюралізму, толерантності і широти поглядів, без яких «демократичне суспільство» не може вважатися таким.** Як зазначено в статті 10 Конвенції, ця свобода має винятки, які, однак, повинні бути чітко встановлені, а необхідність існування певних обмежень має бути переконливо обґрунтована¹¹.

⁹CASE OF MARIAN MACIEJEWSKI vs. POLAND(Application no. 34447/05)[http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/Pages/search.aspx#\(%22sort%22:\[%22kupdate%20Descending%22\],%22documentcollectionid%22:\[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22,%22violation%22:\[%2210%22\],%22itemid%22:\[%222001-150228%22\]\)](http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/Pages/search.aspx#(%22sort%22:[%22kupdate%20Descending%22],%22documentcollectionid%22:[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22,%22violation%22:[%2210%22],%22itemid%22:[%222001-150228%22]))

¹⁰CASE OF LAVRIC vs. ROMANIA (Application no. 22231/05)[http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/Pages/search.aspx#\(%22sort%22:\[%22kupdateDescending%22\],%22respondent%22:\[%22ROU%22\],%22documentcollectionid%22:\[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22\],%22itemid%22:\[%2201-140006%22\]\)](http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/Pages/search.aspx#(%22sort%22:[%22kupdateDescending%22],%22respondent%22:[%22ROU%22],%22documentcollectionid%22:[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22],%22itemid%22:[%2201-140006%22]))

¹¹AFFAIRE MIKA vs. GRÈCE (Requête no 10347/10) [http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/Pages/search.aspx#\(%22sort%22:\[%22kupdateDescending%22\],%22languageisocode%22:\[%22FRA%22\],%22documentcollectionid%22:\[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22\],%22violation%22:\[%2210%22\],%22itemid%22:\[%2201-139487%22\]\)](http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/Pages/search.aspx#(%22sort%22:[%22kupdateDescending%22],%22languageisocode%22:[%22FRA%22],%22documentcollectionid%22:[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22],%22violation%22:[%2210%22],%22itemid%22:[%2201-139487%22]))

Розділ 2.

ГРОМАДСЬКИЙ КОНТРОЛЬ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА НА ДОСТУП ДО ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Систематичний громадський контроль є превентивним засобом зловживань у діяльності правоохоронних органів та інших порушень прав людини, зокрема інформаційних. Разом з тим, відчуваючи постійний тиск з боку громадськості, правоохоронна система стає прозорішою, оскільки важчим є приховувати ту діяльність, яка здійснюється із порушенням вимог чинного законодавства.

Важливим елементом у покращенні загальної ситуації із відкритістю правоохоронної системи є моніторинг та оцінка її діяльності, надання висновків та рекомендацій, які Міністерство внутрішніх справ України має враховувати, а висвітлені недоліки та порушення негайно усувати.

Асоціація УМДПЛ протягом 2015 – 2016 року здійснювала моніторинг щодо дотримання інформаційних прав людини в діяльності правоохоронних органів. Зокрема, в червні 2015 року за підтримки Програми розвитку ООН в Україні та у взаємодії з Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини було проведено серію навчальних заходів для громадських моніторів у сфері інформаційних прав людини та Всеукраїнську моніторингову кампанію «Громадський моніторинг забезпечення права на доступ до публічної інформації в діяльності правоохоронних органів».

2.1. Навчальні семінари для громадських активістів

27-28 червня 2015 р. в Одесі відбувся перший тренінг «Громадський моніторинг забезпечення права на доступ до публічної інформації в діяльності правоохоронних органів», організований Асоціацією українських моніторів дотримання прав людини (Асоціацією УМДПЛ) у співпраці з Секретаріатом Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

У заході взяли участь регіональні координатори зі зв'язків із громадськістю Уповноваженого з прав людини, громадські активісти та журналісти з різних областей України.

Керівник програми «Відкритість правоохоронної системи» Асоціації УМДПЛ Уляна Шадська розповіла про механізми реалізації в Україні одного з основоположних прав людини – права на доступ до інформації, яке покликане забезпечити прозорість та відкритість органів влади, в тому числі – правоохоронних, стати надійним запобіжником корупції.

Оскільки парламентський контроль за дотриманням права на доступ до публічної інформації та права на захист персональних даних в Україні здійснює Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, про практичні аспекти

здійснення такого контролю розповіла заступник керівника Управління з питань захисту персональних даних Секретаріату Уповноваженого з прав людини Олена Біла. Також своїм досвідом у цій царині поділилися регіональні координатори Уповноваженого з прав людини.

Під час занять були опрацьовані питання механізмів виявлення порушень права на інформацію, реагування на безпідставні відмови у наданні інформації, притягнення винних до відповідальності, балансу дотримання права на доступ до публічної інформації та захисту персональних даних, співпраці громадськості з регіональними координаторами, обміну кращим досвідом між моніторами, запровадження дієвого громадського контролю.

За модерації експерта Асоціації УМДПЛ Злати Швець учасники тренінгу ознайомилися з методиками моніторингу відкритості міліції – шляхом забезпечення доступу до інформації за запитами та інформаційної наповненості офіційних сайтів МВС (ГУМВС/УМВС) України, під час практичних занять опрацювали моніторингові алгоритми. Також усі отримали розроблені експертами Асоціації УМДПЛ фахові брошюри «Доступ до публічної інформації в діяльності Міністерства внутрішніх справ України».

Другий із серії тренінгів «Громадський моніторинг забезпечення права на доступ до публічної інформації в діяльності правоохоронних органів» відбувся 30 червня - 1 липня. Зацікавлені у розбудові громадянського суспільства, зокрема у сфері доступу до публічної інформації, активісти пройшли спеціалізоване навчання, де було розкрито наступні питання:

- ключові проблеми із забезпечення доступу до публічної інформації в діяльності МВС України;
- доступ до публічної інформації в Україні. Завдання Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини в частині виконання норм Закону України «Про доступ до публічної інформації»;
- публічна інформація та «право знати» в Україні. Право на інформацію як основоположне право людини;
- право на приватність, або захист персональних даних в Україні;
- практичні аспекти здійснення контролю доступу до публічної інформації у сфері діяльності державних органів;
- моніторинг як окремий вид дослідження (проблема, мета, об'єкт, предмет, робочі гіпотези).

Учасники не лише пройшли теоретичну підготовку, а також взяли участь у розробці інструментарію, за допомогою якого буде здійснюватися моніторинг в межах всеукраїнської кампанії.

Загалом під час цих навчальних заходів ґрутовні знання та практичні навички отримають понад 50 громадських моніторів з усієї України. За їх участі планується проведення моніторингових кампаній щодо доступу до публічної інформації в діяльності правоохоронних органів, з метою виявлення порушень та системних проблем.

Навчання поклали початок розбудови системи парламентсько-громадського контролю в даній сфері за схемою «Омбудсман +», тобто спільної діяльності за участі працівників Секретаріату Уповноваженого та «плюсів» – громадських моніторів. Подібний позитивний досвід вже є в галузі запобігання катуванням та неналежного поводження в місцях несвободи, де представники громадськості залучені до здійснення моніторингових візитів в рамках реалізації Національного превентивного механізму.

2.2. Всеукраїнська моніторингова кампанія

З липня до вересня 2015 року Асоціація УМДПЛ в рамках програми «Відкритість правоохоронної системи» проводила **«Всеукраїнську моніторингову кампанію «Громадський моніторинг дотримання права на доступ до публічної інформації в діяльності Міністерства внутрішніх справ України»**. Кампанія охопила Міністерство внутрішніх справ України, його територіальні підрозділи (Управління в областях) та деякі міські та районні відділки – всього 43 органи. Результати кампанії та рекомендації, підготовлені за ними, були оприлюднені в Міжнародний день Права знати, 28 вересня, під час Всеукраїнського форуму «Право знати. Прозорість діяльності влади: виклики і досягнення», організованого за ініціативи Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та за підтримки Програми розвитку ООН в Україні і Асоціації УМДПЛ. Участь у роботі цього безпрецедентного за масштабами заходу взяли громадські діячі, правозахисники, журналісти, міжнародні експерти, а також представники Міністерства внутрішніх справ України – всього близько 150 осіб.

До слова, поміж інших рекомендацій експерти окрім наголосили на тому, що керівництву Міністерства внутрішніх справ України варто приділяти більше уваги оприлюдненню інформації, оскільки якісне донесення інформації до широких верств населення, з використанням сучасних електронних та інших ресурсів — це одна із гарантій прозорості та гласності. Обговорювали також і передумови, які можуть забезпечити відкритість та прозорість правоохоронної системи

2.3. Моніторингові візити до територіальних підрозділів Національної поліції України.

В період з грудня 2015 року по березень 2016 року Асоціацією УМДПЛ спільно з представниками Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини було здійснено серію моніторингових візитів до територіальних підрозділів Національної поліції України. Метою візитів було виявлення порушень у сфері доступу до публічної інформації з подальшим наданням рекомендацій по належному забезпеченням права на доступ до публічної інформації конкретною установою.

За результатами візитів до Головного управління Національної поліції в Івано-Франківській області, Головного управління Національної поліції в Одеській області та Головного управління Національної поліції в Чернігівській області, а також, їх територіальних підрозділів, було підготовано відповідні звіти, в яких було викладено перелік порушень, виявлених візитами, а також, рекомендації по їх усуненню та належному забезпеченням права на доступ до публічної інформації. Ці звіти було надіслано до керівництва відповідних управлінь в областях.

Разом з тим, здійснення візитів дозволило виявити типові проувшення у сфері доступу до публічної інформації, властиві Національній поліції України як розпоряднику. Результати моніторигових візитів враховувались при складанні навчальної програми для працівників Національної поліції України.

2.4. Перша школа для працівників правоохоронних органів «Відкрита поліція»

6-9 червня в м. Києві відбулась Перша школа з питань дотримання інформаційних прав людини в діяльності Національної поліції України “Відкрита поліція”. Участь у Школі взяли працівники підрозділів правового забезпечення Департаменту патрульної поліції та управлінь патрульної поліції у містах, які з'їхались зі всієї України.

Ідея створення такої Школи, де б могли навчатися поліцейські інформаційні грамотності з прав людини, виникла з метою підвищення рівня знань правоохоронців стосовно міжнародних практик та українського законодавства в сфері інформаційних прав людини, зокрема повідомити більше про забезпечення доступу до публічної інформації та захисту персональних даних.

Навчання для поліцейських тривало протягом трьох днів, під час яких учасники відточували як теоретичні, так і практичні навички. Без забезпечення високого рівня відкритості та якісної взаємодії з громадськістю неможливо повернути довіру українського суспільства до інституту правопорядку. Саме тому акцент першої Школи було зроблено на тематиці інформаційних прав людини, доступу до інформації та захисту персональних даних. Патрульних поліцейських навчали фахівці з інформаційних прав людини та експерти-правозахисники, які спеціалізуються на темі дотримання прав людини в діяльності поліції.

Так, у перший день учасники пройшли контрольний тест на знання законодавства – Закону України “Про доступ до публічної інформації” та Закону “Про захист персональних даних”, щоб визначити свій рівень знань на початку навчання. Цей самий тест організатори запропонували учасникам пройти ще раз – в останній день тренінгу, для того, щоб зрозуміти, як змінився рівень знань учасників за дні навчання.

“Звичайно два з половиною дні – це замало для того, щоб до подробиць, до відповідей на кожне питання, яке виникає у щоденній роботі юристів патрульної поліції, надати вичерпну відповідь. Тренінг був організований таким чином, щоб за цей короткий час дати учасникам загальне бачення міжнародних стандартів, надати детальну інформацію щодо правил застосування національного законодавства, відпрацювати практичні навички. Ми передбачаємо, що навчені нами працівники, будуть передавати отриманні знання своїм колегам. Тому ми говоримо про системний підхід – що ми навчили не 30 осіб, а 30 тренерів. Наразі правоохоронна система перебуває на етапі становлення. Тому маємо надію, що ці молоді люди, які здебільшого не мають досвіду роботи в закритому органі, яким він був до реформування, отримали від нас інформацію, як будувати свою роботу на засадах відкритості і прозорості” – розповідає Ірина Кушнір, представник Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини з питань підготовки конституційних подань та дотримання права на доступ до публічної інформації.

Як відзначили самі учасники, навчання для них проходило в доброзичливій атмосфері, було дуже насиченим, інформативним та цікавим. А головне — мало практичний характер, адже учасники мали змогу поставити і обговорити з експертами саме ті проблемні питання, з якими вони найчастіше стикаються у своїй повсякденній роботі.

“Навчання працівників поліції щодо міжнародних практик та українського законодавства з питань забезпечення інформаційних прав людини (право на інформацію та захист персональних даних) — є важливим кроком до підвищення рівня відкритості поліції та побудови нової системи взаємовідносин між правоохоронцями і громадськістю. Адже під час навчання ми спілкуємося, обмінюємося досвідом, дізнаємося щось нове, дискутуємо та плануємо!” — запевняє Уляна Шадська, керівник програми “Відкритість правоохоронної системи” Асоціації УМДПЛ.

Відкрита і прозора діяльність правоохоронних органів є одним з головних пріоритетів євроінтеграційних прагнень України. Стрімким є намір побудувати орієнтоване на інтереси людей, відкрите для всіх і спрямоване на розвиток інформаційне суспільство.

Світлана Колишко, координатор проекту підтримки зміцнення потенціалу Уповноваженої Верховної Ради з прав людини, координатор проекту програми розвитку ООН, зауважує, що інформація та правильна робота з нею — необхідна навичка сучасної людини: “Ми живемо в еру інформації. Інформація сьогодні найбільш запитуваний продукт. Вона потрібна тут і зараз, в тій якості, у тому об’ємі, у якому людина запитує. І, скажімо, через 30 днів вона вже не буде актуальною. Розуміння цього дуже важливе. Коли громадськість наголошує на тому, що державні органи виконують свою функцію не належним чином, порушуючи права людини, виникає закономірне питання, чому це відбувається? У більшості випадків — через незнання, звички, що залишились від старої правоохоронної системи. Тому до питань захисту прав людини треба підходити всебічно, вкладаючи певні зусилля і потенціал в тих, хто має захищати і нести права до кінцевого споживача. Тому таке навчання поліцейських просто необхідне” — відмітила пані Світлана.

Оскільки важливою є розробка комплексного підходу до підвищення рівня відкритості правоохоронних органів в Україні та побудови нової системи взаємовідносин між правоохоронцями і громадськістю, тренери та експерти Школи робили наголос у своїх доповідях та навчальних сесіях на необхідності індивідуального підходу при розгляді кожного окремого випадку, що стосується захисту персональних даних людини.

“Питання захисту персональних даних зараз дуже актуальні для України, особливо в розрізі реформи поліції та внесенні змін до законодавства. До роботи поліції зараз, як ніколи, прикута увага громадськості та ЗМІ, зокрема до відеофіксації на місці події та поширення інформації, зібраної поліцейськими. Зазвичай, відеозаписи з місць подій, які роблять поліцейські, містять персональні дані, зображення осіб. Ми розповіли нашим слухачам про ситуації, які бувають, змоделювали деякі ситуації, намагалися знайти варіанти вирішення цих проблем. Дуже мене тішить те, що ми підняли питання нормативно-правового регулювання

здійснення відеофіксації, питання того, що необхідно створювати правове регулювання обробки персональних даних Національною поліцією. Щоб кожен поліцейський знатиме, що таке обробка персональних даних, як з ними працювати” — відмітила Світлана Кривда, представник Офісу Уповноваженого, Управління з питань захисту персональних даних.

Експерти Асоціації УМДПЛ Борис Малишев та Євген Крапивін висвітлили тему захисту персональних даних в діяльності Національної поліції, зокрема права суб'єкта персональних даних, обмеження дії прав суб'єкта персональних даних. Також було обговорено правове регулювання інформаційних баз (банків) даних, що входять до єдиної інформаційної системи МВС України, у контексті захисту персональних даних.

“Перед нами стоїть завдання розширити погляд на інформаційні права людини, зокрема цінність та необхідність захисту персональних даних в діяльності поліції. Це, насамперед, питання професійності самої поліції. Вона обробляє великий масив даних про різні категорії осіб, розголослення персональних даних яких може призвести до тяжких наслідків. Це може бути зруйнована сім'я, робочі стосунки, моральна шкода, що порушує звичний уклад життя тощо” — зазначив Борис Малишев, головний експерт Експертної групи «Поліція під контролем».

“Особа має знати порядок доступу до своїх персональних даних та випадки, коли будь-яке втручання, тобто зміна чи видалення даних є неможливою. Поліцейські перебувають з іншої сторони — до них звертається така особа і вони мають на підставі Закону надати ці дані, або відмовити у їх наданні. Сьогодні, законодавство допускає ряд оцінних суджень, саме тому важливим є навчання правозастосовника експертами та фахівцями в цій галузі «не із системи», що ми маємо на цій Школі” — доповнив Євген Крапивін, юрист, експерт Асоціації УМДПЛ.

2.5. Висновки та рекомендації.

Уже минуло майже п'ять років після набрання чинності Закону України «Про доступ до публічної інформації» (далі – Закон) і, як доводить практика, впровадження цього Закону, зокрема в діяльності органів внутрішніх справ, є досить складним процесом. Як показали результати моніторингу, є позитивні зміни у порівнянні з попередніми роками, відповіді на запит надавалися, переважно, у визначений Законом термін, було менше відмов у задоволенні запиту із посиланням на обмеженість у доступі до запитуваної інформації.

Разом з тим, моніторинг органів МВС та Національної поліції України виявив низку грубих порушень у забезпеченні права на доступ до публічної інформації. Більшість із них є типовими та є наслідком відсутності відповідного навчання співробітників, а також, нерозуміння керівництвом важливості відкритості та прозорості діяльності органів державної влади як однієї з найважливіших гарантій становлення будь-якого демократичного суспільства. Розглянемо порушення, які трапляються найчастіше, детальніше.

Цитуючи статтю 5 **Закону України «Про доступ до публічної інформації» (далі - Закон)**, доступ до інформації забезпечується шляхом: 1) систематичного та оперативного оприлюднення інформації (в офіційних друкованих виданнях, на офіційних веб-сайтах в мережі Інтернет, на єдиному державному веб-порталі відкритих даних, на інформаційних стендах, будь-яким іншим способом); 2) надання інформації за запитами на інформацію. Відповідно, забезпечення права на доступ до інформації можна умовно поділити за способом, користуючись яким запитувач може отримати ту чи іншу публічну інформацію, а саме, активний та пасивний доступ. У разі реалізації права на доступ до публічної інформації в активний спосіб запитувач направляє розпоряднику запит. Відповідно до Закону, цей запит має бути зареєстрований, розглянутий та виконаний протягом 5 днів. Типові порушення, пов'язані із забезпеченням права на доступ до публічної інформації в активний спосіб обговоримо пізніше. Керуючись же пасивним способом доступу до публічної інформації, запитувач отримує інформацію сам, знаходячи її на офіційних інформаційних ресурсах розпорядника – веб-сайт, друковані видання, інформаційні стendи, тощо. Такий спосіб має ряд переваг над активним способом, оскільки запитувач може отримати потрібну інформацію негайно, він не потребує затрат часу на формульовання запиту, а також, не потребує витрат часових ресурсів розпорядника на виконання кожного запиту. Тобто, належним чином оприлюднена інформація суттєво зменшить кількість запитів на публічну інформацію, а також, позитивно вплине на рівень відкритості конкретного органу влади. Вимоги до оприлюднення інформації на офіційних інформаційних ресурсах розпорядника передбачені статтею 15 та статтею 18 Закону.

Нажаль, забезпечення реалізації права на доступ до публічної інформації в пасивний спосіб в Національній поліції України та її територіальних підрозділах знаходиться на дуже низькому рівні. Так, більшість інформації, передбаченої статтею 15 Закону, не публікується як на офіційних веб-сайтах, так і на інформаційних стендах, а опублікована інформація часто-густо неструктурована, неповна або застаріла, розташована за складною системою перепосилань, а також, не відповідає встановленим статтею 15 Закону вимогам. Система обліку публічної інформації, яка знаходиться у володінні розпорядника (реєстр публічної інформації), передбачена статтею 18 Закону, в більшості випадків або укладена без дотримання встановлених Законом вимог, або взагалі відсутня. Як наслідок – запитувач, не маючи змоги знайти потрібну інформацію самотужки або не маючи підстав сприймати опубліковану як актуальну і достовірну, вимушений надсилати розпоряднику запит. Звідси велика кількість інформаційних запитів, а також, що головне, відсутність довіри до правоохоронних органів з боку суспільства. Враховуючи те, що реформа

поліції спрямована на впровадження принципів відкритості, прозорості та взаємодії в її діяльність, така ситуація йде в розріз із загальним курсом перетворень та суттєво шкодить успішності реформи.

Однією з причин такої ситуації є те, що в більшості установ з числа тих, до яких було здійснено моніторингові візити, не визначено особу (структурний підрозділ), відповідальної за доступ до публічної інформації, як це передбачено п.2 частини 1 статті 3 Закону. Так, у деяких територіальних підрозділах функції обліку запитів на публічну інформацію та контролю за їх виконанням (вірніше, за вчасністю їх виконання) покладено на сектор документального забезпечення (для Головних управлінь Національної поліції в областях) або ж канцелярію. Разом з тим, контроль за забезпеченням права на доступ до публічної інформації в конкретній установі в частині оприлюднення інформації, організації доступу до публічної інформації безпосередньо в приміщенні установи, обліку публічної інформації, котра знаходитьться у володінні розпорядника, а також, за якістю виконання запитів, не ведеться.

Затвердження посадової особи, відповідальної за доступ до публічної інформації в установі.

Виходячи з вищесказаного, задля належного забезпечення права на доступ до публічної інформації в Національній поліції України та її територіальних підрозділах, а також, на виконання вимог Закону, **рекомендуємо** у кожному підрозділі Національної поліції, який є розпорядником публічної інформації (управління в області, відділ, відділок) затвердити спеціальний структурний підрозділ або посадову особу, до функціональних обов'язків якого(ї) буде відноситься організація у встановленому Законом порядку доступу до публічної інформації, якою володіє розпорядник, а також, контроль за забезпеченням права на доступ до публічної інформації в конкретній установі (стаття 3, стаття 16 Закону).

Оприлюднення публічної інформації на офіційному веб-сайті та на інформаційних стендах установи.

Відповідно до п.1 частини 1 статті 5 Закону, «доступ до інформації забезпечується шляхом ... систематичного та оперативного оприлюднення інформації в офіційних друкованих виданнях, на офіційних веб-сайтах в мережі Інтернет, на єдиному державному веб-порталі відкритих даних, на інформаційних стендах, будь-яким іншим способом». В свою чергу, частиною 1 статті 15 Закону передбачено перелік категорій інформації, яку зобов'язаний оприлюднювати розпорядник. Разом з тим, частиною 2 статті 15 Закону

вказано, що інформація, передбачена частиною 1 статті 15 Закону, підлягає обов'язковому оприлюдненню **невідкладно**, але не пізніше п'яти робочих днів з дня затвердження документа. У разі наявності у розпорядника інформації офіційного веб-сайту така інформація оприлюднюється на веб-сайті із зазначенням **дати оприлюднення документа і дати оновлення інформації**.

Нажаль, більша частина інформації, передбаченої статтею 15 Закону, не публікується на офіційних веб-сайтах, а опублікована інформація часто-густо неповна, застаріла, неактуальна або не відповідає вимогам Закону. Що ж стосується інформаційних стендів, ситуація ще гірша: у більшої частини підрозділів Національної поліції, до яких було здійснено моніторингові візити, інформаційні стendи містили тільки графік особистого прийому громадян керівництвом та деякі витяги із окремих законів, а у деяких такі стendи взагалі були відсутні.

Така ситуація, в першу чергу, є наслідком нерозуміння співробітниками поліції, а особливо, керівним складом, вимог Закону України «Про доступ до публічної інформації», а також, нерозумінням необхідності дотримуватись принципів відкритості та прозорості в діяльності органів державної влади. Ще однією причиною є відсутність посадової особи (спеціального структурного підрозділу), відповідальної(го) за доступ до публічної інформації. За таких умов здійснювати «систематичне та оперативне оприлюднення інформації» просто ні кому.

На виконання вимог Закону, а також, задля забезпечення відкритості та прозорості діяльності Національної поліції, **рекомендуємо** затвердити відповідальну посадову особу за доступ до публічної інформації в частині своєчасного і оперативного оприлюднення встановленої Законом інформації у відповідній формі та на всіх передбачених Законом ресурсах. Разом з тим, необхідно забезпечити наявність достатньої кількості інформаційних стендів у вестибюлях установ та зорганізувати вільний доступ до них.

Окремо варто наголосити на практиці оприлюднення наступних категорій інформації:

1) Інформація про керівника установи та його заступників, а також, про керівників структурних та регіональних підрозділів.

Керівництво установи для пересічних громадян є її обличчям. Позитивно практикою є оприлюднення максимально повної інформації як стосовно керівника установи, так і стосовно його заступників, а також, керівників структурних та територіальних підрозділів: біографія, фото, декларація про доходи (за весь період перебування на керівних посадах),

графік особистого прийому із вказанням способу запису та місця проведення прийому, а також, контакти – службові номери засобів зв'язку, зокрема, за якими можна зв'язатись безпосередньо з конкретною посадовою особою, адреса електронної пошти безпосередньо посадової особи, тощо. У разі оприлюднення на веб-сайті, задля зручності користування сайтом, вся ця інформація стосовно конкретної посадової особи має бути зібрана на одній сторінці.

2) Інформація про організаційну структуру, місію, функції, повноваження, основні завдання, напрями діяльності.

Необхідно **забезпечити доступність і зрозумілість інформації про роль правоохоронних органів, їх структуру, функції та повноваження, її наочне донесення до широкої аудиторії та постійне оновлення у разі потреби**, оскільки доступність такої інформації є важливим елементом прозорості та зрозуміlostі роботи правоохоронців для громадян. Зокрема це стосується інформації про діяльність міських та районних відділів.

3) Нормативно-правові акти, акти індивідуальної дії, прийняті розпорядником, проекти рішень.

Відповідно до частини 2 та 3 статті 15 Закону, нормативно-правові акти, прийняті розпорядником, підлягають обов'язковому оприлюдненню невідкладно, але не пізніше п'яти робочих днів з дня затвердження документа, а проекти нормативно-правових актів - не пізніше як за 20 робочих днів до дати їх розгляду. Негативна практика оприлюднення такої інформації на веб- сайтах полягає в тому, що така інформація оприлюднюється в складній та нелогічній системі розділів та підрозділів, що ускладнює доступ до неї. Разом з тим, в публікаціях зазвичай не вказано, коли саме було опубліковано той чи інший запис і чи оновлювалась інформація. Як наслідок – неможливо встановити, чи вчасно було оприлюднено той чи інший нормативно-правовий акт чи проект, і чи актуальною є інформація. До того ж, публікується лише назва документа, ознайомитись із його змістом неможливо.

Задля забезпечення належного доступу до цієї категорії інформації, варто звернути увагу на те, що така інформація має бути в системі обліку публічної інформації, яка знаходиться у володінні розпорядника, передбачений статтею 18 Закону, тож дублювати перелік нормативно-правових актів та проектів на веб- сайті не обов'язково.

4) Система обліку публічної інформації, яка знаходиться у володінні розпорядника.

Статтею 18 Закону вказано, що «для забезпечення збереження та доступу до публічної інформації документи, що знаходяться у суб'єктів владних повноважень, підлягають обов'язковій реєстрації в системі обліку». Також цією статтею передбачено вимоги до організації такої системи.

Разом з тим, доступ до системи обліку, що містить інформацію про документ, що знаходиться у суб'єкта владних повноважень, забезпечується шляхом оприлюднення на офіційних веб-сайтах суб'єктів владних повноважень такої інформації, а в разі їх відсутності - в інший прийнятний спосіб, а також, шляхом надання доступу до системи за запитами.

Моніторинг офіційних веб-сайтів управлінь МВС України в областях, що проводився у вересні 2015 року, показав, що на більшості сайтів відсутня відповідним чином зорганізована система обліку публічної інформації. Моніторинг офіційних веб-сайтів територіальних підрозділів Національної поліції України показав, що ситуація кардинально не змінилась. Деякі управління на своїх сайтах у відповідній вкладці опублікували гіперпосилання на облік публічної інформації, що знаходиться у володінні Національної поліції України як розпорядника. Важливо зазначити, що кожен розпорядник має формувати і, відповідно, оприлюднювати свою систему обліку публічної інформації.

Варто пам'ятати! Система обліку публічної інформації не може бути віднесена до категорії інформації з обмеженим доступом.

5) Фінансові ресурси, звіти.

Однією із запорук формування іміджу відкритого та прозорого в своїй діяльності органу влади, є прозорість фінансового аспекту діяльності та регулярне звітування. Пересічний громадянин не матиме довіри до поліції, допоки не знатиме, що конкретно робиться задля його безпеки та безпеки в суспільстві. Закриття ж інформації стосовно бюджетних витрат та фінансових ресурсів в умовах сьогодення сприяє формуванню негативного іміджу, кардинально протилежного до закладеного та передбаченого реформою поліції.

Нажаль, знайти таку інформацію як на офіційних веб-сайтах Національної поліції та її територіальних підрозділів станом на сьогодні неможливо.

Отже, **необхідно надавати інформацію про фінансування відомства** (розпорядження бюджетними коштами та майном) у повному обсязі. Зокрема, надати роз'яснення відповідальним особам, що інформація про заробітні плати службовців (грошове забезпечення) не може бути обмежена в доступі й повинна надаватись на запит. Так, відповідно до частини 5 статті 6 Закону, не може бути обмежено доступ до інформації про розпорядження бюджетними коштами, володіння, користування чи розпорядження державним, комунальним майном, зокрема до копій відповідних документів, умови отримання цих коштів чи майна, прізвища, імена, по батькові фізичних осіб та найменування юридичних осіб, які отримали ці кошти або майно.

Інформація про бюджет (перед усім використання бюджетних коштів), надає можливість громадськості акцентувати увагу на випадках необґрунтованих витрат.

6) Порядок доступу до публічної інформації, форми та зразки заповнення запитів, контакти для надсилення, порядок оскарження.

Якщо на офіційних веб-сайтах інформація стосовно порядку доступу до публічної інформації, форм та зразків заповнення запитів, контактів для надсилення, а також, стосовно порядку оскарження дій чи бездіяльності розпорядника інформації у тій чи іншій мірі присутня, то на інформаційних стендах, які розташовані /мають бути розташовані у вестибуолях установ, такої інформації в більшості випадків немає. Така ситуація є грубим порушенням та несе в собі ряд ризиків для прав запитувача, зокрема, зважується право запитувача на отримання публічної інформації у зручний для нього спосіб та право на оскарження дій посадових осіб.

Окремо варто сказати про офіційний веб-сайт Національної поліції України. На цьому веб-ресурсі інформація про порядок доступу до публічної інформації та порядок оскарження відсутня, а форма запиту та контакти для надсилення опубліковані у форматі зображення, вірніше, скан-копії. Така ситуація суттєво ускладнює процедуру подання запиту на публічну інформацію та йде в розріз із вимогами Закону.

Наявність спеціального місця для роботи запитувачів з документами чи їх копіями.

Законом передбачена можливість самостійного ознайомлення із документами, що містять публічну інформацію, а також, їх копіювання чи сканування

(фотографування) тощо . Разом з тим, такі спеціальні робочі місця необхідні для забезпечення доступу до системи обліку публічної інформації та іншої публічної інформації, яка зберігається в електронному вигляді, за запитом безпосередньо в установі. На виконання вимог Закону та задля забезпечення права на доступ до публічної інформації в установах Національної поліції України, **рекомендуємо облаштувати, відповідно до п.4 частини 1 статті 14 Закону, робочі місця для самостійної роботи запитувачів з документами.**

Зручність використання сайту.

Виходячи з презумпції відкритості й прозорості інформації, суб'єкти владних повноважень мають забезпечувати безперешкодний та зручний доступ до публічної інформації. Одним зі способів отримання публічної інформації є офіційні веб-сайти органів влади. Виходячи з цього, розпорядник має зорганізувати зручне та логічне подання інформації на своєму сайті.

Задля організації належного подання інформації на офіційних веб-сайтах Національної поліції та її територіальних підрозділів рекомендуємо звернути увагу на рекомендації, підготовані за типовими помилками:

- 1) Деяка важлива інформація розташована за ускладненою схемою переходів, замість розміщення відповідних вкладок на головній сторінці сайту. Задля зручної і логічної навігації по сайту слід розширити список вкладок головної сторінки, присвоївши їм логічні назви.
- 2) Інформація про керівний склад управління та його структурних підрозділів має бути повною, із публікацією фотографії, біографії та декларації(ї) про доходи, а також, контактних даних, номеру телефону та електронної адреси керівника.
- 3) Інформація має бути актуальною та повною, назви розділів та вкладок потрібно привести у відповідність до нових нормативно-правових актів та їх вимог.

Разом з тим, **рекомендуємо забезпечити створення веб-сайтів або окремих веб-сторінок на всіх рівнях відомства, зокрема районних управлінь, відділень.** Оскільки інтернет-ресурси — один з найбільш ефективних способів донесення інформації до суспільства

Виконання запитів на публічну інформацію.

Моніторингові візити до територіальних підрозділів Національної поліції України показали ряд порушень у виконанні запитів на публічну інформацію, зокрема,

мають місце такі порушення як ненадання інформації, непереадресація запитів за належністю, посилання на загальнодоступні ресурси, порушення порядку відшкодування фактичних витрат на друк та копіювання, а також, розголошення конфіденційної інформації про особу. Разом з тим, вимушенні констатувати той факт, що співробітники поліції, відповідальні за доступ до публічної інформації, а також безпосередні виконавці запитів не розуміють різницю між запитом на публічну інформацію та зверненням громадян, і, як наслідок, відповідають на звернення в рамках Закону України «Про доступ до публічної інформації». Це не є порушенням, проте говорить про низький рівень обізнаності в сфері доступу до публічної інформації та може стати причиною ситуації, коли розпорядник, намагаючись виконати запит, який по своїй суті є зверненням і передбачає створення інформації, а отже, потребує значних часових ресурсів, в п'ятиденний термін, не встигне виконати інші запити у встановлений Законом термін.

Для належного виконання запитів на інформацію та задля запобігання порушень в подальшій діяльності в сфері забезпечення права на доступ до публічної інформації необхідно провести відповідне навчання для осіб, відповідальних за доступ до публічної інформації в Національній поліції України та її територіальних підрозділах.

Організація процесу реєстрації і обробки інформаційних запитів та звернень громадян.

Процес реєстрації, виконання та контролю за виконанням запитів на публічну інформацію в органах МВС України регламентувався внутрішніми нормативно-правовими актами. Оскільки нормативно-правових актів, виданих Національною поліцією України для урегулювання цього процесу, ще немає, в Національній поліції України та її територіальних підрозділах користуються нормативно-правовими актами, виданими МВС України, які, за належного виконання, в цілому відповідали вимогам інформаційного законодавства. Проте, моніторинговими візитами було виявлено ряд порушень у виконанні цих нормативно-правових актів, і як наслідок, у забезпеченні права на доступ до публічної інформації шляхом надсилання інформаційних запитів. Однією з причин таких порушень було те, що відповідні нормативно-правові акти не адаптувались до специфіки конкретних установ. Наприклад, було зафіксовано випадок, коли запити на публічну інформацію до відділу поліції, які запитувачі подавали особисто, реєструвались в загальному журналі, натомість, не потрапляючи до журналу реєстрації запитів на публічну інформацію. Як наслідок – завідуюча канцелярією, на яку в даному відділі поліції було покладено функції контролю за виконання запитів на публічну інформацію, не мала змоги

контролювати виконання таких запитів та вести їх облік, як це передбачено Законом та внутрішньовідомчими нормативно-правовими актами. Така ситуація була обумовлена відсутністю відповідної інструкції, якою б регулювався процес подання інформаційного запиту до установи особисто, а саме, якою б було визначено, що постовий або черговий чергової частини, при зверненні запитувача, має викликати співробітника канцелярії чи направити запитувача до канцелярії, де запит пройде процедуру реєстрації в належному порядку. Ще однією суттєвою проблемою, виявленою моніторинговими візитами, є неурегульоване питання безпосереднього оператора електронної скриньки, вказаної як контакт для надсилання інформаційних запитів. Як наслідок – у деяких установах запити, що надходять на електронну скриньку, не реєструються та не виконуються взагалі, а в інших – губляться.

Тому, розробляючи та приймаючи нормативно-правові акти Національної поліції, варто врахувати вимоги сьогодення та технологічний прогрес. Зокрема, актуальним на сьогодні є перехід на електронну систему документообігу. Така система вже 2 роки працює в Головному управлінні Національної поліції в Одеській області.

Разом з тим, задля побудови позитивного іміджу Національної поліції, налагодження взаємодії з громадськістю та належного виконання вимог законодавства у сфері забезпечення інформаційних прав людини, рекомендуємо:

- **Проводити постійну роботу з налагодження взаємодії між правоохоронцями та громадськістю.** Діалог з суспільством у діяльності правоохоронних органів є важливим елементом, що потребує комплексного підходу, а не лише листування у порядку Закону України «Про доступ до публічної інформації» та оприлюднення інформації. Тобто на регулярній основі працівники відомства повинні проводити консультації з громадянами з питань власної діяльності, здійснювати збір ідей, побажань, скарг та окремих звернень, а також формувати публічні звіти про свою діяльність. Діалог повинен включати використання сучасних інформаційних технологій, зокрема соціальних мереж.
- **Систематично підвищувати професійний рівень співробітників правоохоронних органів у сфері інформаційного законодавства** (міжнародних та національних положень). Запровадити практику системних занять на тему інформаційних прав людини у системі службової підготовки, зауважати експертів для проведення спеціальних тренінгів, забезпечити відповідальних осіб відповідними методичними матеріалами

(які можна отримати завдяки співпраці з громадськими організаціями) тощо.

- **Забезпечити прозорість процесу прийняття рішень.** Це сприятиме зміцненню довіри громадськості до правоохоронних органів як необхідної передумови ефективної державної політики. Обмін досвідом між представниками громадянського суспільства й службовцями сприятиме вирішенню важливих суспільних проблем з питань правоохоронної діяльності. А також може стимулювати розвиток та впровадження інновацій у їхню діяльність. Прийняття ефективного управлінського рішення можливе за умови поєднання досвіду, знань кваліфікованих спеціалістів-експертів у певній галузі й можливості керівництва відомства створити умови для аналізу ситуації, діалогу й взаємодії.

Розділ 3.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЗОРОГО ПРОЦЕСУ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ У ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Відкрита і прозора правоохоронна діяльність є пріоритетом євроінтеграційних прагнень України. Для втілення принципу відкритості державного управління на сьогодні створено відповідну юридичну базу щодо обов'язку органів влади приймати залежно від обставин необхідні заходи для забезпечення можливості участі громадян, інших зацікавлених сторін у процесі прийняття рішень (Закони України «Про доступ до публічної інформації», «Про звернення громадян», «Про інформацію» тощо). Проте положень окремих законів недостатньо для перетворення будь-якої закріпленої норми поведінки в повсякденну практику.

Після прийняття будь-якого закону необхідно розробити детальні процедури і правила поведінки службовців відповідно до регламенту роботи відомства.

Одним із ключових аспектів відкритості є прозорість процесу прийняття управлінських рішень перед суспільством. Для цього необхідна організація зворотного зв'язку з громадянами, яка б включала збір пропозицій (рекомендацій) до проектів нормативних документів, що підлягають обговоренню та аналізу. Звичайно, при виконанні низки важливих функцій держави (збереження суспільної стабільності, забезпечення громадського порядку та безпеки, територіальної цілісності тощо) можуть бути обставини, які зумовлюють прийняття рішень без попереднього оприлюднення, обговорення та передбачають обмежений доступ до них. Проте такі заходи конфіденційності повинні бути обґрутовані.

На сайті Міністерства внутрішніх справ України було передбачено процедуру оприлюднення проектів рішень та скриньку, куди можна надсилати зауваження і пропозиції. Однак не всі важливі проекти рішень оприлюднюються, а процедура розгляду рекомендаційних листів з боку громадськості є незрозумілою. Більше того, в окремих випадках уже по факту прийнятого рішення (в тому числі в межах територіального підрозділу в областях), щоб отримати певний документ, доводиться проходити тривалу процедуру запитів та оскаржень.

Кардинально розв'язати цю проблему можна, створивши відповідний нормативний законодавчий механізм, який би унормував поведінку як службовців, так і громадськості. Тобто доцільним є прийняття підзаконного нормативного акту в рамках діяльності органів внутрішніх справ, яким можна врегулювати відносини з суспільством в плані його участі у процесі прийняття рішень. Цей нормативно-правовий акт має бути додатковою гарантією належного виконання національних і міжнародних положень у сфері свободи інформації.

Оскільки сьогодні відбувається процес реформування Національної поліції України, окрім звертаємо увагу на питання забезпечення прозорого процесу прийняття рішень. Відповідно — **ми підготували рекомендації щодо процедури інформування та залучення громадян до розробки та прийняття управлінських рішень.**

Загальна **мета** забезпечення прозорого процесу прийняття рішень – зміцнення довіри громадськості до правоохоронних органів як важливої передумови ефективної державної політики. Процес розробки починається з обґрунтування необхідності прийняття відповідного управлінського рішення, яке можливо здійснити поєднуючи досвід, знання кваліфікованих спеціалістів-експертів у певній галузі та можливості керівництва відомства створити умови для аналізу ситуації, діалогу й взаємодії.

Цілі:

- забезпечення всебічного інформування про процес прийняття рішень в рамках діяльності правоохоронного органу;
- забезпечення безпосередньої участі громадян та інших зацікавлених сторін у процесі прийняття рішень;
- підвищення ефективності процесу прийняття рішень;
- підвищення рівня відповідальності правоохоронних органів перед суспільством;
- стимулювання активної участі громадян та інших зацікавлених сторін у процесі прийняття рішень;
- забезпечення відкритості діяльності правоохоронних органів у цілому.

Прозорість процесу прийняття рішень ґрунтуюється на таких принципах:

- інформування в установленому порядку громадян, інших зацікавлених сторін про рішення, що приймаються;
- ініціювання розробки рішень і проведення публічних консультацій за відповідними проектами рішень;
- забезпечення рівних можливостей для участі громадян та інших зацікавлених сторін у процесі прийняття рішень;
- забезпечення простих і зрозумілих процедур громадської участі;
- відповідальність кожного службовця за наслідки своїх дій або бездіяльність.

Зацікавлені сторони мають право:

- брати участь у процесі прийняття рішень на будь-якому його етапі;
- запитувати й отримувати відомості, що стосуються процесу прийняття

рішень, включно з одержанням проектів рішень разом із супутніми матеріалами, відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації»;

- пропонувати правоохоронним органам ініціювати розробку і прийняття рішень, а також подавати органам публічної влади рекомендації з обговорюваних проектів рішень.

3.1. Прозорість процесу розробки рішень.

3.1.1. Етапи забезпечення прозорості.

Після ініціювання процесу розробки рішення правоохоронний орган (у визначений ним термін) розміщує відповідне оголошення на офіційній інтернет-сторінці або вивішує його в загальнодоступному місці за місцем свого знаходження та/або поширює його залежно від обставин через центральні чи місцеві засоби масової інформації.

3.1.2. Оголошення про ініціювання розробки рішення.

Оголошення про ініціювання розробки рішення може містити (карточка документа):

- вид нормативного акту, який пропонується розробити, та його назву;
- обґрунтування необхідності його видання;
- граничний термін, місце та порядок подання або направлення рекомендацій зацікавленими сторонами;
- контактні дані осіб, відповідальних за прийом і розгляд рекомендацій (прізвище та ім'я, номер телефону, адреса електронної пошти);
- алгоритм двосторонньої комунікації.

У разі створення робочої групи (комісії) для підготовки проекту документа оприлюднюється:

- мета створення робочої групи;
- вид документа, що розроблятиметься;
- найменування документа;
- склад робочої групи;
- керівник робочої групи;
- терміни подання проекту до обговорення та прийняття.

Примітка. Оголошення про ініціювання розробки рішення може бути видалене з офіційної веб-сторінки органу публічної влади тільки після прийняття рішення або відклікання проекту рішення з процесу розробки!

3.1.3. Доступ до проектів рішень.

Статтею 15 Закону України «Про доступ до публічної інформації» визначено, що «розпорядники інформації зобов'язані оприлюднювати:

- нормативно-правові акти, акти індивідуальної дії (крім внутрішньо-організаційних), прийняті розпорядником, проекти рішень, що підлягають обговоренню, інформацію про нормативно-правові засади діяльності;
- інформацію про механізми чи процедури, за допомогою яких громадськість може представляти свої інтереси або в інший спосіб впливати на реалізацію повноважень розпорядника інформації;
- проекти нормативно-правових актів, рішень органів місцевого самоврядування, розроблені відповідними розпорядниками, оприлюднюються ними не пізніше ніж за 20 робочих днів до дати їхнього розгляду з метою прийняття.

Законом визначений обов'язок забезпечення доступу до проектів рішень і супутніх матеріалів шляхом розміщення їх на своїй офіційній інтернет-сторінці. Проект рішення та супутні матеріали повинні розміщуватись щонайменше на період прийому й розгляду рекомендацій.

3.1.4. Консультування з зацікавленими сторонами.

Консультування з громадянами, іншими зацікавленими сторонами може забезпечуватись відповідальним за розробку проекту рішення за допомогою таких способів:

- публічне обговорення;
- онлайн-голосування;
- публічні слухання;
- опитування громадської думки;
- залучення експертів у відповідній області;
- створення постійних або спеціальних робочих груп за участю представників громадянського суспільства.

Консультування проводиться:

- за ініціативою органу відповідального за розробку проекту рішення;
- за пропозицією громадяніна, іншої зацікавленої сторони.

Варто зазначити, що, виходячи із принципів рівності та добросердечності діяльності правоохоронних органів, орган (структурний підрозділ відомства), відповідальний за розробку проекту рішення, забезпечує рівні умови і тому не має права відмовити в консультуванні.

Результати публічних консультацій – протоколи зустрічей, прийняті рішення, представлені матеріали – повинні бути публічними й доступними необмеженій кількості осіб на офіційному сайті відомства. Окрім того, рівень взаємодії, що дає Інтернет, має потенціал збільшення масштабу, широти та глибини консультацій правоохоронців з громадянами та іншими зацікавленими сторонами під час розробки стратегічного напряму та завдань правоохоронної системи.

Консультації онлайн під час розробки проектів рішень є ще новинкою, і прикладів належної практики практично немає. Мало хто вважає, що в найближчому майбутньому інноваційні технології замінять традиційні методи. Тому найефективнішим буде поєднання онлайн-консультацій з особистим прийомом.

3.1.5. Прийом та розгляд рекомендацій.

Рекомендації громадян, інших зацікавлених сторін можуть прийматись у такому порядку:

- представлені в рамках консультацій рекомендації в усній і письмовій формі – шляхом відображення їх в оформленіх належним чином протоколах відповідних засідань (експертних радах, робочих групах з відповідних питань тощо);
- отримані в індивідуальному порядку (у тому числі за допомогою електронної пошти) рекомендації в письмовій формі – шляхом реєстрації їх відповідно до законодавства;
- оприлюднення короткого змісту рекомендацій до конкретного проекту рішення зі знеособленими даними.

Примітка. Відповідно до статті 14 Закону України «Про звернення громадян», «посадові особи зобов'язані розглянути пропозиції (зауваження) та повідомити громадянина про результати розгляду».

Структурний підрозділ, відповідальний за розробку проекту рішення, розглядає рекомендації, а також формує справу про розробку проекту рішення, що містить протоколи консультацій з громадянами, іншими зацікавленими сторонами, рекомендації, які надійшли, та їх скріплює. Справа про розробку проекту рішення доступна всім відповідно до закону.

Рекомендації громадян розміщаються на офіційній інтернет-сторінці відомства, вивішуються в загальнодоступному місці за місцем його знаходження та/або поширюються в залежності від обставин через засоби масової інформації.

У випадку, якщо громадянами та/або іншими зацікавленими сторонами не представлено рекомендації у встановлений термін, а правоохоронний орган з обґрунтованих причин не вважає за необхідне організувати консультації, проект рішення може направлятися для здійснення процедури прийняття. Якщо організація публічних консультацій не є доцільною, причина повинна бути обґрунтованаю, а також доводитись до відома громадськості шляхом розміщення інформації на офіційній інтернет-сторінці відомства, відповідального за розробку проекту рішення.

3.1.6. Оголошення про відкликання проекту рішення з процесу розробки.

У разі відкликання проекту рішення з процесу розробки орган, який ініціював процес розробки рішення, розміщує на своїй офіційній інтернет-сторінці оголошення про відкликання проекту із зазначенням причин відкликання.

3.2. Прозорість процесу прийняття рішень.

3.2.1. Участь у публічних засіданнях.

Засідання щодо прийняття рішень є відкритими, за винятком передбачених законом випадків (такі випадки повинні бути визначені законом або внутрівідомчим актом). Оголошення про проведення відкритого засідання розміщується на офіційній інтернет-сторінці, вивішується в загальнодоступному місці за місцем знаходження відповідального органу та/або поширюється, залежно від обставин, засобами масової інформації й містить дату, час і місце проведення відкритого засідання, а також його порядок денний. Оголошення про проведення відкритого засідання оприлюднюється за декілька днів до проведення.

3.2.2. Прийняття рішень у терміновому порядку.

У разі надзвичайних ситуацій та інших визначених законом випадках проекти термінових рішень можуть розроблятися й прийматися без дотримання етапів залучення громадськості. Обґрутування необхідності прийняття рішень у терміновому порядку без консультування з громадянами, іншими зацікавленими сторонами повинне доводитись до відома громадськості по можливості до або вже після прийняття рішення, шляхом розміщення на офіційній інтернет-сторінці відомств або поширення, залежно від обставин, через засоби масової інформації.

3.2.3. Інформування громадськості про прийняті рішення.

Правоохоронні органи повинні забезпечувати доступ до ухвалених рішень шляхом їх опублікування в установленому законом порядку, розміщення на офіційній інтернет-сторінці, вивішування в загальнодоступному місці за місцем свого знаходження та/або поширення, залежно від обставин, через засоби масової інформації.

3.2.4. Звіти про прозорість процесу прийняття рішень.

Підзвітність і прозорість діяльності правоохоронних органів може бути встановлена шляхом внутрішнього або зовнішнього аналізу – за допомогою громадської думки. У зв'язку з цим правоохоронні органи повинні складати й доводити до відома громадськості річні звіти про прозорість процесу прийняття рішень. Такі звіти повинні містити:

- кількість рішень, прийнятих протягом звітного року (для зрозумілості при формуванні звітів рішення можуть розмежовуватись за категоріями, предметом, напрямком, датою тощо);
- загальна кількість рекомендацій, отриманих у межах процесу прийняття рішень;
- кількість організованих консультивативних зустрічей, публічних обговорень і відкритих засідань;
- кількість випадків, коли дії чи рішення були оскаржені у зв'язку з недотриманням вимог закону, та кількість службовців, притягнутих до відповідальності.

Окрім того, варто зосередити увагу й на розвитку інформаційних механізмів, зокрема впровадженню нових форм діалогу й взаємодії правоохоронних органів та суспільства, а також технології електронного врядування.

3.2.5. Способи вивчення громадської думки.

Способи вивчення громадської думки можуть бути такі:

- організація громадських дискусій (форумів), тобто обмін думками з тієї чи іншої правоохоронної проблеми між різними категоріями населення (наприклад, через інформаційно-телекомунікаційну мережу Інтернет (соціальні мережі, форуми тощо));
- експертне опитування, анкетування або інтерв'ювання;
- «веб-мовлення» зі слухань, нарад та дебатів, що дозволяє бачити та слухати в режимі реального часу;

- використання потенціалу громадських та експертних рад при підготовці проектів підзаконних нормативних правових актів з питань діяльності правоохоронних органів;
- заходи, конференції, форуми та семінари, організовані з метою проінформувати та обговорити із громадськістю конкретні питання до прийняття рішення;
- інформування в установленому порядку про організацію процесу прийняття рішень;
- прийом і розгляд рекомендацій громадян, інших зацікавлених сторін з метою їх використання при розробці проектів рішень (розгляд скарг, заяв і пропозицій у відповідності до Закону України «Про звернення громадян»);
- проведення досліджень для визначення питань, які викликають найбільшу суспільну стурбованість та знаходження варіантів їх вирішення.

У рамках удосконалення освітніх механізмів забезпечення прозорості й відкритості в діяльності правоохоронних органів можна розглядати **створення системи навчальних курсів або відкриття нової спеціалізації в закладах професійного навчання службовців щодо інноваційних моделей інформаційної взаємодії, а також щодо нових управлінських технологій і механізмів інформаційного спілкування** (у тому числі й у соціальних мережах).

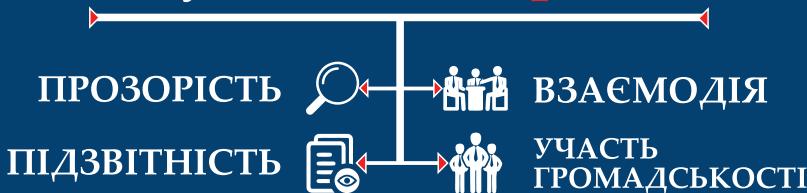
Розділ 4.

СТРАТЕГІЯ «ВІДКРИТА ПОЛІЦІЯ»: БЕРЕМО КУРС НА ВІДКРИТІСТЬ

4.1. Стратегія «Відкрита поліція»

В Україні вже давно назріла гостра необхідність створення та просування нових пріоритетів у сфері відкритості та прозорості правоохоронних органів. Час реформ є найбільш вдалим для того, щоб провести зміни на глибинному рівні, та нарешті “переформатувати” інформаційну політику правоохоронної системи в бік відкритості та прозорості, як це є у всьому цивілізованому світі. Стратегія “Відкрита поліція” (див. Додаток 1) — це не просто впровадження інструментів для комунікації й забезпечення доступу до інформації. Передусім — це нова філософія управління, побудована на принципах прозорості, підзвітності, взаємодії та участі громадськості.

**«ВІДКРИТА ПОЛІЦІЯ» -
це філософія управління,
яка побудована **на принципах:****

Що передбачає Стратегія? Основні принципи.

1. Створити умови, за яких кожен громадянин матиме реальне право на доступ до публічної інформації. Таке право гарантує своїм громадянам Закон України “Про доступ до публічної інформації”.
2. Дотримуватись підходу – діяльність працівника поліції є публічною! На жаль, далеко не всі важливі проекти рішень оприлюднюються державою, і процедура розгляду рекомендаційних листів з боку громадськості є незрозумілою.

Прозорий процес прийняття рішення має включати в себе:

- інформування громадськості про ініціювання розробки рішення;

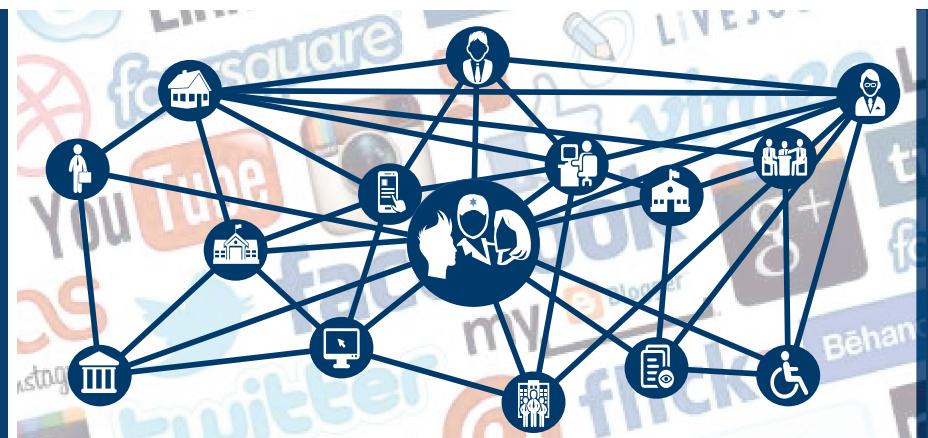
- оприлюднення проекту рішення;
- можливість обговорення — наприклад, шляхом онлайн-голосування;
- інформування про прийняті рішення.

Зв'язок, реалізований за допомогою мережі Інтернет, повинен включати: обов'язкову публічність всіх пропозицій, можливість голосувати і висловлювати підтримку висловлених ідей, обов'язкову публічну реакцію відповідальних осіб МВС України на всі пропозиції, які набрали максимальну підтримку громадян та ін.

3. Створити безбар'єрне середовище — інформаційне та просторове!

Громадяни мають отримати безперешкодний доступ до:

- Державних приміщень — зокрема для маломобільних груп населення.
- Інформації щодо розміру заробітних плат співробітників поліції, а також бюджетів, закупок, тендерів тощо. Цю інформацію кожна людина має легко знайти на офіційному веб-сайті поліції. Суспільство також має знати, чи реагує керівництво на невідповідність доходів і витрат правоохоронців.

4. Налагодити роботу поліції та громади за допомогою соціальних медіа.

Це дозволить громаді оперативно повідомляти про небезпеку та порушення порядку, місце злочину та перебування порушників тощо.

5. Звітування перед громадськістю.

Інформувати громадськість про виконану роботу — керівники поліції зобов'язані готовити (1 раз на рік) та оприлюднювати для широкого загалу

на офіційних веб-сайтах органів поліції звіти про свою діяльність — що було зроблено поліцією для громадського порядку і безпеки.

6. Оцінка діяльності поліції громадою.

Забезпечити зворотній зв'язок від громадськості. Детальна онлайн-форма на сайті поліції або сайті місцевої влади допоможе кожному небайдужому громадянину оцінити роботу поліції та залишити свій відгук або побажання.

Загальна мета курсу на відкритість та прозорість – зміщення довіри громадськості до правоохоронних органів як необхідної передумови ефективної державної політики. Погляд збоку та обмін досвідом представників громадянського суспільства й службовців сприятиме вирішенню важливих суспільних проблем з питань правоохоронної діяльності. А також може стимулювати розвиток та впровадження інновацій у їхню роботу.

4.2. Онлайн комунікація: як британська поліція взаємодіє з громадою онлайн?

Ступінь відкритості та прозорості дій правоохоронців для мешканців міст та сіл вимірюється у тому числі і тим, наскільки інформаційно доступним та зручним є сайт поліції та яка інформація на ньому оприлюднена. Наводимо розгорнутий приклад того, яким чином функціонує сайт Поліції Ейвона та Сомерсета (Велика Британія). Поліція працює на території таких британських міст, як Бристоль, Бат та Уеллс, а також в сільській місцевості Сомерсета і Південного Глостершира.

На інтернет-сторінці Поліції Ейвона та Сомерсета наявна різноманітність та численність запропонованих опцій: “Звернутись до поліції”, “Повідомити про злочин”, “Дискримінація”, “Як знайти найближчий поліцейський відділок”, “Як повідомити про проблеми у Вашому районі”, “Поради щодо безпеки”, “Зброя та наркотики”, “Користування дорогами” тощо. Розділи є змістовними та чіткими за своїм наповненням. Всі вони побудовані таким чином, що дозволяють мешканцю (користувачу) активно брати участь у дотриманні правопорядку своєї громади допомагаючи поліцейським бути більш ефективними у своїй роботі.

На **Домашній сторінці** крім новин, контактної інформації та порад від поліції щодо власної безпеки, можна отримати інформацію про людину, що зникла або перебуває у розшуку, а також оперативно повідомити онлайн про злочин.

Ще на домашній сторніці можна дізнатися про події, які мають стосунок до Вашого району та ознайомитись з інформацією про те, де шукати, у разі потреби, найближчий поліцейський відділок.

Домашня сторінка

Присутні:

- **Новини** (окрім видлені топ-новини, так звані «топ-історії»)
- **Рубрика «Варто звернути увагу» (features)**, де розміщені корисні поради щодо власної безпеки (наприклад, як поводитись під час концепту у місті, який буде незабаром); також є декілька повідомень про заплановані події, пов'язані з роботою поліції у місті
- **Задопомогою сервісу «Ваш район» (Your area)** можна слідкувати за новинами, що стосуються саме місцевонаходження користувача (лекції, розкриті злочини, оголошення про прийом на роботу тощо).
- **Розміщені посилання** на декілька сервісів (правила швидкості; зниклі люди; погрози; загублена власність; напади; патрулювання околиць).

Розділи: Головна, Послуги (services), Поради, Ваш район, Новини, Контакти.

Майже всі розділи та послуги мають лінки на додаткову інформацію; документи; можливість повідомити поліцію онлайн.

Джерело www.avonandsomerset.police.uk

Мовна доступність. Перевагою цього інтернет-ресурсу також можна вважати можливість отримати інформацію рідною мовою для тих національних меншин або іноземних громадян, які проживають або перебувають у цій місцевості, і не володіють англійською. Крім англійської найважливіша інформація дублюється іспанською, португальською, румунською, словацькою, сомалійською, арабською, японською та іншими мовами світу. Також наявні деякі інформаційні відео мовою жестів.

Приклад веб-сайту поліції

A screenshot of the official website for Avon and Somerset Constabulary. The header features the police crest and the text "Avon and Somerset Constabulary". Below the header are navigation links for "HOME", "SERVICES", "ADVICE", "YOUR AREA", "NEWSROOM", and "CONTACT US". There is also a "Search" bar and social media sharing icons. The main content area includes sections for "Useful links" (About us, Recruitment, Freedom of Information, Press, Website Support) and "Other places to find us on-line" (links to Twitter, Facebook, YouTube, Google+, and other social media). At the bottom, there are links for "Terms and conditions", "Privacy statement", "Accessibility", "Equality & Diversity", and "Our Mission, Vision and Values". The footer contains language links for Af-Soomaali, Espaniol, Türkçe, and Arabic, along with the Avon & Somerset Police & Crime Commissioner logo.

- **Доступні мови:** англійська, арабська, бенгальська, іспанська, китайська (мандрарин), курдська, португальська, румунська, словацька, сомалійська, урду, японська.
- **Посилання** на сторінки цієї організації в інших соціальних мережах Інтернет. Інформацією на сайті можна поділитись із іншими через перші 3 сервіси та електронною поштою.
- **Посилання**, пов'язані із захистом персональних даних, свободою інформації, доступності тощо; «про нас», набір на роботу.
- **Опція пошуку** на сайті.

Джерело www.avonandsomerset.police.uk

A screenshot of the footer section of the Avon and Somerset Constabulary website. It includes links for "Freedom of Information", "Press", and "Website Support". There are also icons for RSS feed and mobile version. The footer contains links for "Terms and conditions", "Privacy statement", "Accessibility", "Equality & Diversity", and "Our Mission, Vision and Values". It also states "This site and contents are Copyright Avon and Somerset Constabulary". The footer is decorated with the Avon & Somerset Police & Crime Commissioner logo. Language links at the bottom include Arabic, Nepali, Kurdish, Chinese, Portuguese, Punjabi, Polish, Romanian, Russian, Af-Soomaali, Espaniol, and Türkçe.

Послуги, які надаються населенню. За допомогою онлайн-ресурсу місцевої поліції мешканці можуть не виходячи з дому стежити за перебігом справ, що їх цікавлять, надсилали запит щодо тієї інформації, якою володіє поліція про них, мають право та можливість відправляти свої документи до поліції електронною поштою. А ще — купувати онлайн речі, які залишились у поліції, бо так і не відгукнувся їхній колишній власник. Або долучитись до патрулювання околиць, ферм, громадських місць, доріг тощо. Іноземні громадяни, у разі потреби, можуть дізнатися на сайті більше про те, як пройти реєстрацію та отримати візу. Цікавим видається інформування населення щодо можливостей відвідувати “Тренувальну школу полісменів”, відкриту і для громадськості. На сайті поліції також міститься інформація для тих, хто хоче стати перекладачем.

The screenshot shows the official website of the Avon and Somerset Police. At the top, there's a navigation bar with links for Home, Services, Advice, Your Area, Newsroom, and Contact Us. Below the navigation, there's a main content area with a sidebar on the left. The sidebar has a blue header 'Послуги (services)' and a 'Home' link. It lists several service categories: Licensing (Recreational licensing and licensed premises), Items for Auction (Auctions on items of property handed to the police which will be disposed of or unclaimed), and a 'In this section' section containing 'Licensing' and 'Items for Auction'. The main content area has a 'Services' header and a 'Home' link. It lists various services under 'Advice' such as Patrolling, Grants, and Complaints. Other sections include 'Items for Auction', 'Advice', 'About Us', and 'Contact Us'. A 'Share' button with social media icons is also present.

Доступні послуги:

- **Ліцензування**
Загальна інформація; можливість відправити потрібні документи електронною поштою.
- **Доступ до Вашої персональної інформації**
Можливість надіслати запит щодо інформації, якою володіє поліція щодо Вас.
- **Отримання звітів щодо злочинів та різних випадків**
Ця послуга, здебільшого, орієнтована на страхові компанії.
- **Постраждалі**
Можна дізнатися інформацію що робити постраждалим і що буде з ними відбуватися після повідомлення поліцією про злочин.
- **Предмети аукціону**
Можна купити речі, які залишились у поліції (ніхто за ними не прийшов або вони не можуть бути повернуті).
- **Як іде моя справа**
Можливість слідкувати за перебігом Вашої справи.
- **Повідомити про втрату**
Повідомити про втрачену річ онлайн.
- **Патрулювання**
Долучитись до патрулювання різних видів (околиць, ферм, швидкості на дорогах тощо).
- **Гранти**
- **Сервіс із відбитків пальців**
Інформація для чого це; як призначити зустріч (і можливість зробити це онлайн); ціна тощо.
- **Свідки**
Що робити і що буде відбуватися із людиною, якщо вона свідоку у справі.
- **Візи**
Інформація як отримати візу.
- **Екскурсія**
Можливість бути присутнім у будівлі поліції, спостерігати роботу, ставити питання тощо.
- **Реєстрація іноземців**
Кому це потрібно, де/як це робити тощо.
- **Тренувальна школа**
Школи різноманітних тренувань поліціянтів, які відкриті і для громадського доступу.
- **Перекладачі**
Інформація для тих, хто хоче стати перекладачем.

Джерело www.avonandsomerset.police.uk

Поліція — найкращий порадник. У розділі “Поради” мешканці знайдуть практичну та докладну інформацію про те, як поводитись в різних життєвих ситуаціях, де має місце вуличне та сімейне насильство, злочини та вбивства, злочини на ґрунті ненависті, мова ворожнечі, інтернет-злочинність, антисоціальна поведінка, жебракування, проституція, шахрайство тощо. Повідомити онлайн можна як про злочин, так і про випадок зникнення людини. Також за допомогою онлайн-системи сайту поліції можна оперативно перевірити інформацію щодо того, чи є на Вас ордер на арешт та знайти інформацію про те, що робити, якщо Ви отримали повістку.

Поради

Advice

In this section

- Offenders**
Summons, bail warrants, see offender registration and more.
- Animals**
Dogs, horses, badgers and deer
- Missing People**
The steps to take when you discover someone has gone missing.
- Vehicles and Roads**
Speeding, Air pollution, parking, road accidents and more...
- Property and Money**
- Neighbourhood and**

Home

- Services
- About Us
- Contact Us
- Newsroom
- Your Area

Share:

Рубрики:

- **Злочинці (offenders)**
Що робити, якщо Ви – потерпілий(-а) від різних видів злочину; що робити, якщо Ви отримали повістку; перевірити, чи є на Вас одер на арешт тощо.
- **Зниклі**
Що робити, якщо хтось зник; звернувшись онлайн.
- **Власність та громада**
Що робити у різних випадках (пограбування, крадіжка, втрати тощо)
- **Погрози, напади та злочини ненависті (hate crimes)**
Що робити у різних випадках (злочини проти дітей; домашнє насильство; погрози; захист гідності тощо).
- **Тварини**
Правила утримання; що робити, якщо тварина постраждала тощо.
- **Транспортні засоби та дороги**
Правила, ліцензування, паркування тощо.
- **Район та громада**
Шум, антисоціальна поведінка, наркотики, жебракування, проституція, правила фотографування тощо.
- **Комп'ютерні та телефони**
Комп'ютерні злочини, шахрайство, Інтернет-безпека тощо.

Джерело www.avonandsomerset.police.uk

Поліція та громада вирішують проблеми спільно. За допомогою сервісу “**Ваш район**” активні мешканці мають можливість винести на обговорення проблему, що існує у їхньому районі, та за допомогою програми Partners and Communities

Ваш район

Avon and Somerset Constabulary

Your Area

Two charged following series of ATM attacks
We've charged two men in connection with a series of ATM attacks across Bristol, Gloucestershire, Somerset and North Wales.

Intelligence Investigator
Salary: £24,567 - £26,271
Location: Filton
Closing date: 13 December 2015, 17:00 (17 days)

Wellington Rural

Team Calendar
December 2015

Bear Surgery (Every Wednesday)
Wednesday 2nd December 2015 - 14:00 - 15:00

Bear Surgery (Every Wednesday)

Share:

Джерело www.avonandsomerset.police.uk

Together спільно з іншими небайдужими мешканцями та поліцією шукати оптимальні варіанти її вирішення. Важливою інформацією з сайту місцевої поліції можна оперативно ділитись з іншими за допомогою спеціально передбачених опцій на ньому, а також через електронну пошту.

Новини про рівень безпеки та злочинності. Розділ присвячено інформуванню мешканців про те, хто перебуває у розшуку, які судові справи розглядаються, наскільки успішно проходить розслідування тих чи інших злочинів. Кожен охочий може долучитися та допомогти поліції — наприклад, поліція шукає свідків

Новини

Тотожне до Новин на головній сторінці + з рубрики: «Розшукується», «У суді», «Можете допомогти?» (наприклад, поліція шукає свідків якогось вбивства). Біля назви рубрик є фото людей та інформація про них.

The screenshot shows the homepage of the Avon and Somerset Constabulary website. At the top, there's a navigation bar with links for Home, Services, Advice, Your Area, Newsroom, and Contact Us. Below the navigation is a search bar and social media sharing icons. The main content area is titled "Newsroom". It contains several news items: one about two men charged following a fatal lorry crash in Bath, another about a man sought for questioning following a shooting in Bristol, and a third about a man arrested after a vehicle and pedestrian collision. There are also sections for "Traffic Incidents (1)" and "Register for emails". A sidebar on the left shows the Avon and Somerset Constabulary crest. At the bottom, there's a footer with a link to the website's address: [Джерело www.avonandsomerset.police.uk](http://www.avonandsomerset.police.uk)

вбивства або додаткову інформацію про обставини злочину. Тут розміщується фото людей та інформація про них.

Контакти. На сайті представлено чимало контактної інформації, яка супроводжується детальним поясненням про те, куди (територіально) і за яким номером телефону варто звертатися у виникненні тієї чи іншої критичної ситуації. Цікаво, що існує градація звернень громадян до поліції за важливістю — у разі виникнення екстреної ситуації рекомендовано телефонувати за вказаними номерами, якщо ж ситуація важлива, але не критична — пропонується заповнити відповідну онлайн-форму на сайті, на яку правоохоронці обов'язково відредагують.

Контакти

Є декілька рубрик відповідно до мети звернення: скарги, відгуки, інформація щодо поліцейських відділків, надіслати запит тощо. Є декілька відео мовою жестів із загальною інформацією (як знайти поліціянта тощо).

The screenshot shows the "Contact Us" section of the Avon and Somerset Constabulary website. At the top, there's a navigation bar with links for Home, Services, Advice, Your Area, Newsroom, and Contact Us. Below the navigation is a search bar and social media sharing icons. The main content area is titled "Contact Us". It has several sections: "Police Stations" (with information on reporting crimes and contacting stations), "Report a Crime or Incident" (with a form to report a crime), "Tell us something" (with a form to provide general feedback), "General Contact Enquiries" (with a form to make a general enquiry), and "Complaints" (with a form to make a complaint). A sidebar on the right lists links to Home, Advice, Services, About Us, Newsroom, and Your Area. At the bottom, there's a footer with a link to the website's address: [Джерело www.avonandsomerset.police.uk](http://www.avonandsomerset.police.uk)

Післямова

На останок зауважимо, що ґрунтовні зміни — це довготривалий та поступовий процес. І лише спільними зусиллями можливо довести його до логічного кінця. Формування довіри у населення до роботи правоохоронців потребує великих зусиль і чіткого розуміння того, яку поліцію хочуть бачити українці у найближчій перспективі. Сьогодні громадськість турбує не лише питання охорони порядку, а і те, щоб самі правоохоронці не порушували права людини, зокрема і інформаційні.

Безумовно, безперешкодний доступ кожного громадянина до публічної інформації, передусім в системі правоохоронних органів, — ефективний механізм запобігання розвитку корупції та одна з ознак прозорості діяльності правоохоронної системи в цілому. Майже всі це добре розуміють та усвідомлюють. Однак чи високий ступінь реальної готовності самих українців до суттєвих перетворень та серйозність намірів влади ці зміни впроваджувати?

Громадяни України та міжнародна спільнота прискіпливо спостерігають за тим, як відбувається реформування правоохоронних структур в країні. Зараз наша країна отримала реальний шанс, щоб нарешті стати на шлях справді демократичної та цивілізованої країни — країни, де поважать права людини та створюють усі можливості щодо забезпечення достойного рівня життя для переважної більшості населення. Та чи скористаємо ми цим шансом максимально? Щоб та реформа, яка зараз відбувається, змогла дійсно стати суттєвим кроком на шляху до добропорядку звичайного українця, а не перетворилася вкотре на чергову гру та маніпуляцію з боку влади. Створення системи, яка забезпечує три стандарти: прозорість, підзвітність та участь громадськості дозволить впровадити ці зміни більш ефективно та злагоджено.

Цей посібник — став спробою наголосити на актуальності питання дотримання інформаційних прав людини та окреслив основні орієнтири подальших дій на шляху до змін. Та не забуваймо про те, що жоден прогресивний документ (проект, ідея, ініціатива), який покликаний сприяти створенню демократичної поліції, домогтися системних змін у її повсякденній роботі, не буде втілено на практиці, якщо викладені у ньому пропозиції не отримають підтримки на рівні керівництва.

Всеукраїнська програма «Відкритість правоохоронної системи»

Виконуючи одну з найважливіших державних функцій у житті суспільства (збереження суспільної стабільності, забезпечення громадського порядку та безпеки, територіальної цілісності тощо), відкрита правоохоронна діяльність є пріоритетом європейських прагнень України.

Реформування правоохоронних органів передбачає глибокі перетворення, що стосуються оновлення змісту їхньої роботи. Особливе значення набуває питання щодо інформаційної відкритості (розумілості), підзвітності та взаємодії із громадськістю. Разом з тим, модернізація нормативно-правової бази є необхідною, але не достатньою умовою для впровадження культури відкритості та зміни пріоритетів у роботі правоохоронців.

Таким чином, розробка комплексного підходу до підвищення рівня відкритості правоохоронних органів є своєчасною і актуальною задачею. Необхідно провести аналіз існуючої практики, визначити найбільш ефективні форми й методи роботи у визначеному напрямку та модернізувати нормативні правові акти, у тому числі внутрішньовідомчі, що регулюють дану сферу відносин. Все це впливає на рівень довіри населення до діяльності органів правопорядку та імідж держави в цілому.

Програма «**Відкритість правоохоронної системи**» покликана сприяти у додержанні принципу відкритості та прозорості в діяльності правоохоронних органів України.

У підготовці концепції Програми, розробники враховували значення новітніх технологій у житті сучасного суспільства, та постійно зростаючу кількість осіб, що ними користуються. Тому, реалізація окремих компонентів стратегії «Відкриті правоохоронні органи» буде відбуватися з використанням можливостей сучасних електронних ресурсів. Разом з тим, важливо складовою у реформуванні правоохоронної системи виступить налагодження та удосконалення постійного зворотного зв'язку із громадянським суспільством, що, власне, і є запорукою її відкритості.

Програму розроблено з урахуванням національного законодавства та міжнародних положень щодо забезпечення відкритості органів влади, думок українських експертів у сфері медіа права, а також спираючись на досвід інших держав та міжнародних ініціатив й організацій, зокрема у рамках Ініціативи Партнерство «Відкритий Уряд», до якої Україна приєдналася в 2011 році.

Метою Програми є підвищення рівня відкритості правоохоронних органів та побудова нової системи взаємовідносин правоохоронних органів і суспільства.